

ע"פ 6734/16 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעוורים פליליים

ע"פ 6734/16

לפני:
כבוד המשנה לנשיאה (בדימ' ס' ג'ובראן)
כבוד השופט נ' הנדל
כבוד השופט א' שהם

פלוני

המערער:

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערעור על ההחלטה דין מיום 16.11.2015, ועל גזר דין מיום 20.7.2016, שניתנו בבית המשפט המחוזי מרכז-lod, בתפ"ח 62451-09-14, על ידי כב' הרכב השופטים: ר' לורק - סג"נ; צ' דותן; ע' ינברג-נטוביץ

בשם המערער: עו"ד אריאל עטרו

בשם המשיב: עו"ד עמרי כהן

פסק דין

השופט א' שהם:

עמוד 1

1. הערעור שלפנינו איננו ערעור שגרתי. ביום 16.11.2015, הודיעו הצדדים לבית משפט קמא כי הגיעו להסדר טיעון "בידיעת המתלוון והסכמתו", לפיו יודה המערער בעבירות שיחוסו לו בכתב אישום מתקון, בהתאם לעובדות שהוסכם בין הצדדים. ההסדר לא עסוק בשאלת העונש, והוסכם כי כל צד יהיה רשאי לטעון, בהקשר זה, קריאות עינוי.

2. בהתאם לכך, הורשע המערער, על יסוד הודהתו, בעבירות אלה: מעשה סדום בקטין בן משפחה, לפי סעיף 351(א) בלבד עם סעיף 347(ב), בנסיבות סעיף 345(א)(3), לחוק העונשין, התשל"ג-1977 (להלן: חוק העונשין), כנוסחם לפי תיקון 30 לחוק העונשין, התש"ן-1990 (ריבוי עבירות); מעשה מגונה בקטין בן משפחה, לפי סעיף 351(ג)(1) בלבד עם סעיף 348(א), בנסיבות סעיף 345(א)(3) לחוק העונשין, כנוסחם לפי תיקון 30 לחוק העונשין, התש"ן-1990 (ריבוי עבירות); גרם מעשה סדום בקטין בן משפחה, לפי סעיף 351(א) בלבד עם סעיף 347(ב), בנסיבות סעיף 354(א)(3) לחוק העונשין, כנוסחם לפי תיקון 30 לחוק העונשין, התש"ן-1990, בלבד עם סעיף 350 כנוסחו לפי תיקון 22 לחוק העונשין, התשמ"ח-1988; אiomים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין (ריבוי עבירות).

3. ביום 20.7.2016, נוצר דין של המערער והושטו עליו העונשים הבאים: 5 שנות מאסר לריצוי בפועל, בנייני ימי מעצרו מיום 18.8.2014 ועד ליום 26.8.2014; 18 חודשי מאסר על תנאי לבלי עبور המערער, בתוך 3 שנים מיום שחרורו מהמאסר, עבירות מין מסווג פשע; כמו כן, חוויב המערער בתשלום פיצויים למתלוון בסכום של 30,000 ₪.

4. המערער, אשר היה מיוצג בערכאה קמא על ידי עו"ד ניל סיימון, החליף את יציגו, ובמסגרת ערעור זה יוצג על ידי עו"ד אריאל עטר. בהודעת הערעור שהוגשה מטעם המערער נמסר, כי הערעור נסב הן על הכרעת הדיון והן על גזר דיןו של בית משפט קמא. הערעור על הכרעת הדיון מבוסס על טענות התיישנות שונות, שלא הועלו בפני בית משפט קמא, וטענות אלה נטען לראשונה בפנינו. לחלוין,MSG המערער גם על חומרת עונשו. יצוין, כי ביום 7.9.2016 עוכב, בהסכמה המשיבה, ביצוע עונש המאסר שהושת על המערער, בהתאם להחלטת השופט ע' ברון.

עובדות כתב האישום מתקון

5. כתב האישום המקורי שהוגש נגד המערער כולל שלושה אישומים, אך במסגרת הסדר הטיעון נמחק האישום השלישי, ובוצעו תיקונים ידניים בעובדות האישום השני.

6. בפתח האישום הראשון, נמסר כי המערער, יליד 0.0.74, הוא דודו (אחיו אביו) של פלוני, יליד 0.0.82 (להלן: המתלוון). בשנת 1992, במועד שאינו ידוע במדויק למאזימה, עת היה המתלוון כבן 10 והמערער היה כבן 17, שהו השניים, ביחד עם בני משפחה נוספים בבית הוריו של המערער ב**. נטען בכתב האישום, כי המערער קרא למתלוון לבוא עמו לחדרו, בקומת השניה של הבית. לאחר שהשניים נכנסו לחדר, נעל המערער את הדלת והושיב את המתלוון על המיטה. לאחר זאת, ניגש המערער אל המתלוון ו"נישק אותו בפנוי, בצווארו ועל פיו". בהמשך, הories המערער את חולצתו, הרים את חולצתו של המתלוון, הסיר את תחתונו ומכוונו של המתלוון, "והכנסיס את איבר מינו של המתלוון לפיו". עד נטען בכתב האישום, כי לאחר מכן, התישב המערער ליד המתלוון, אחץ בידו של המתלוון "והכנסיס אותה לתוך תחתונו של [המערער], כשהוא מחכך באמצעותה את איבר מינו". בהמשך, הורה המערער למתלוון להכניס את

איבר מינו [של המערער] לפיו של המתalon "כשהוא אוחז בראשו של המתalon ומפנה אותו כלפי מטה, והמתalon עשה כן". נטען בנוסף, כי בסמוך לאחר מכן איים המערער על המתalon כי ירצח אותו, "אם יספר למשהו על מעשיו בו".

7. באישום השני, שבו בוצעו, כאמור, תיקונים ידניים, נטען כי במועדים שאינם ידועים במדוקן למאשינה, "עת היה המתalon כבן 13-10 [והמעערר] כבן 19-18", בתיירות של כפעם עד פעמיים בשבוע, ביצע המערער במתalon מעשי סדום ומעשים מגוניים, במספר הזרמוניות, כמוポート להלן:

א. המערער החדר את אצבעו לפי הטבעת של המתalon, באופן שהכאיב למתalon, ואף גرم לו לדימום.

ב. המערער אחז בחזקה בראשו של המתalon והורידו לכיוון איבר מינו של המערער. או אז, החדר המערער את איבר מינו לפיו של המתalon, יצא והכנס את איבר המין שוב ושוב, עד שבא על סיפוקו.

ג. המערער הורה למתalon להריח ולנסק את פי הטבעת שלו, והמתalon עשה כן, בשל חששו מהמעערער. נטען, כי באופן הזרמוניות חיך המערער את פניו של המתalon לפי הטבעת שלו.

ד. המערער חיך את איבר מינו בגופו של המתalon, כשהוא שוכב עליו או עומד לצדיו, עד שהגיע לסיפוק.

ה. המערער נישק וליטף את גפו של המתalon.

ו. המערער הורה למתalon לגעת بيדו באיבר מינו ולחכך אותו, והמתalon עשה כן בשל חששו מהמעערער.

עוד נטען בכתב האישום, כי בכל המקרים שפורטו לעיל ביקש המתalon מהמעערער לחודל מעשיו, או ניסה להדוף אותו ממנו, אך המערער "לא חדל והמשיך במעשיו". בכל אותן הזרמוניות, לאחר שהמעערער "סימן לבצע במתalon את זמנו", הוא אחז בחזקה בכתפו של המתalon "ואיים עליו לבלי ספר" לאחרים על שהתרחש.

גזר דיןו של בית משפט קמא

8. בפתח גזר דיןו, ציין בית משפט קמא כי כתב האישום הוגש בחודש ספטמבר 2014, בעקבות תלונתו של המתalon במשטרה, כחודש קודם לכן. בתחילת, כפר המערער במיחס לו בכתב האישום, והתיק נקבע לשמיית ראיות, כאשר עדותו של המתalon נשמעה לאורך שתי ישיבות. ביום 16.11.2015, לקרה סיום חקירתו הנגדית של המתalon, ביקש המערער לחזור בו מכפירתו ולהודות בביצוע המעשים שייחסו לו בכתב האישום המתוון.

9. בית משפט קמא הוגש תסجيل מבחן בעניינו של המערער, וכן הצהרת נפגע עבירה, מטעמו של המתalon. מתחזיר המבחן עולה, כי המערער הינו כבן 42 שנים, נשוי ואב לשני ילדים. הוא גדול במשפחה דתית ברחוותה, ושירות בצה"ל שירות צבאי מלא. עד למעצרו בפרשה זו, עבד המערער, במשך כ-8 שנים, כעורך ומגיש תוכניות רדיו. ציין

עמוד 3

בתסוקיר, כי למערער אין כל עבר פלילי. המערער שלל משיכת מינית לקטינים או נטיה הומוסקסואלית, והתקשה להסביר מדוע בחר באחינו כקורבן לפגיעותיו המיניות. לדברי המערער, המעשים בוצעו על רקע דחפים מיניים מוגברים, שהיו לו בתקופת התבגרותו, והוא הפסיקם לאחר שיצר קשר מיני עם בחורה בילו. המערער הזהה בפני שירות המבחן בביצוע העבירות והביע חריטה על מעשו, אך שירות המבחן התרשם כי המערער מתקשה לקבל אחירות מלאה על המីוחס לו. לדברי המערער, האחירות שקיבל על עצמו במסגרת ההליך המשפטי, "היא תוצאה של הסדר טיעון". המערער צמצם מחומרת והיקף הפגיעות המיניות במתלון, וטען כי המעשים בוצעו לאורך תקופה קצרה, וכי מדובר במספר בודד של אירועים מיניים, "במסגרת התחכר במתלון כשהם עם תחתונים ולא עירום כלל". כמו כן, נתה המערער ליחס לאחינו הדדיות בביצוע המעשים המיניות. עוד נמסר בתסוקיר, כי המערער התקשה להביע אמפתיה כלפי המתلون, ולהתייחס לעוצמת הפגיעה בו. המערער מסר, כי אינו רואה עצמו צדוק לטיפול, שכן, אם היהתו בעיה, "היא שיכת לעבר". שירות המבחן התרשם כי המערער מרוכז בעצמו, בפגיעה של ההליך המשפטי בו, נוטה להשליך אחריות על אחרים, ומתקשה להכיר בתוצאות מעשו. עם זאת, נמסר בתסוקיר כי לא ניכרת אצל המערער בעיתיות בתחום יסודות דחפי המיניות, "בעיתוי הנוכחי". המערער אינו סובל מהתמכרות לשחמי, ולא קיימות אצל תפיסות אנטי-חברתיות. מאחר שהמערער מתקשה לבחון לעומק את הסיבות שהובילו אותו לביצוע העבירות, והוא חסר מוטיבציה לטיפול, לא בא שירות המבחן בהמלצת טיפולית בעניינו. עוד נאמר בתסוקיר, כי במצב הדברים הנוכחי "לא ניתן לשולב סיכון להישנות התנהלות מינית פוגענית מצד"ו של המערער.

10. מהצחרת נפגע העבירה, שהוגשה לבית המשפט, עולה כי המתلون הינו בן 34 שנים, הוא נשוי בשנית ואב לשישה ילדים. המתلون הינו כוֹם סטודנט למשפטים. בהצהרתו פירט המתلون את התוצאות הקשות שהוא חש בעת ביצוע המעשים, ותיאר את הפגיעה הגוף הণפניית הקשה ואת הכאבם מהם סבל. כמו כן, עמד המתلون על האלים המילולית שהפנה כלפי המערער, ועל האיום ברצח שבאו מצדו של המערער. לדברי המתلون, הוא ראה במערער דמות של מפלצת ופחד ממנו. המתلون טען, כי הפגיעה בבטיחונו ובידיו העצמי חמורה אף יותר מהפגיעה הפיזית שנגרמה לו, כאשר אותה פגעה נמשכה שנים רבות לאחר שהמעשים הופסקו. בתקופה של כעשרים שנה מאז חדלו המעשים, סבל המתلون מ垦שי' שינה וסיטוטים, וכן "מחשבות רעות ואובדן". הוא התקשה לחוות עם הסוד הנורא שהוא טמון בקרבו, וזאת בעיקר כאשר הוא נאלץ לפגוש את המערער באירועים משפחתיים. לדבריו, סוד זה גבה ממנו מחירים נפשיים קשים והוא התקשה ל��פקד בחיו האישים והמקצועיים, והדבר הוביל לגירושו מਆשתו הראשונה. המתلون הבHIR, כי הוא נמנע מלספר לאחרים אודות המעשים, לאורך שנים ארוכות, משומש שפחה לפגוע בבני משפחתו. לדבריו, הוא החליט לחשוף את מעשיו של המערער לאחר שראה ילד קטן, כשהוא יושב על ברכיו, וחחש כי ילדים נוספים יהיו קורבנות לביצוע מעשים מיניים מצד של המערער. לאחר חשיפת המעשים, עבר המתلون טיפולים פסיכולוגיים רבים, והמעשים הקשים השפיעו על כל מהלך חייו.

11. בבאו לקבע את מתחם העונש ההולם בעניינו של המערער, ציין בית משפט קמא כי בהתאם ל מבחנים שנקבעו בפסקה, יש לראות את כלל מעשיו של המערער כאירוע אחד. לאחר זאת, עמד בית משפט קמא על הערכים המוגנים שנפגעו, ובראשם הצורך לשמור על שלומם וביטחונם של קטינים. אשר לנסיבות ביצוע העבירות, ציין בית משפט קמא כי ניתן לגלות בהן נסיבות לא מעות לחומרה. המעשים נעשו בשיטתיות ובעזה, תוך התעלמות מהתנגדותו של המתلون, ותוך שימוש באינוי רצח. הנזקים שנגרמו למתلون הינם קשים, כעולה מהצחרת נפגע העבירה שהוגשה על ידו. בהמשך, עמד בית משפט קמא על מדיניות הענישה הנהוגת בעבירות מסווג זה, ככל שמדובר בקורבנות קטינים, לתקיפה מינית בתחום המשפחה. לאחר בחינת השיקולים השונים, קבע בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם ינוウ בין 4 ל-8 שנים מסר לריצוי בפועל.

12. בקביעת עונשו של המערער בתוך המתחם, התחשב בית משפט קמא לគולה בהודאותו של המערער באשמה, הגם שזו באה רק לאחר שמיית עדותו של המתalon. עם זאת, ציין בית משפט קמא כי מטאטייר המבחן עולה שהמעערער מתקשה בליךחת אחריות מלאה על מעשיו, ומוצמצם במידה חומרתם. שיקול נוסף לគולה שעמד בפני בית משפט קמא, היה נוכנותו של המערער לפצות את המתalon, והאחרון אף קיבל מידי המערער סכום של 100,000 ₪, דבר המלמד על הכרה מסוימת מצדיו של המערער בגין שగרム למATALON. בנוסף, התחשב בית משפט קמא בכך שמאז בוצעו העבירות חלפה תקופה של 22-24 שנים, תקופת זמן משמעותית בחיו של המערער, במהלך אותה לא בוצעו על ידו עבירות נוספות, והוא נילא אורח חיים נורטיטיבי ואף הקים משפחה. המערער שחה במעטץ בית מלא בשך כ-7 חוותים והוא נתן להגבלות שונות בשך כשנתיים, וגם בכך ראה בית משפט קמא כשלול לគולה. לאחר זאת, גזר בית משפט קמא על המערער 5 שנות מאסר לרצוי בפועל ואת יתר העונשים שפורטו בפסקה 3 לעיל.

הערעור על הכרעת הדין

13. הגם שהמעערער הודה בעבירות שייחסו לו בכתב האישום המתוקן ובמכלול העובדות שפורטו בעניינו, נטען על ידי עוזעטרי, בא כוחו הנוכחי של המערער, כי יש לזכותו מכל אשמה מטעמים של התישנות העבירות.

14. כעמדת מוצא לטיעונו, מבקש עוזעטרי לקבוע כי האירועים המפורטים באישומים הראשון והשני התרחשו בשנת 1992, ובמסגרת פרשנות אפשרית המקלה עם המערער, יש לצמצם את מועד ביצוע העבירות לעשרת החודשים הראשונים בשנת 1992. עוזעטרי הפנה להוראת התישנות הכללית המופיעה בסעיף 9 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשנ"ב-1982 (להלן: **חס"פ**), הקובעת לכך ליישנא:

- "(א) בגין הוראה אחרת לעניין זה בחוק אחר, אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה אם עברו מיום ביצועה –
(1) בפשע שדין מיתה או מאסר עולם – עשרים שנים;
(2) בפשע אחר – עשר שנים;
(3) בעoon – חמיש שנים;
(4) בחטא – שנה אחת".

מאחר שמדובר במקרה דין בעבירות מסווג פשע, הרי שבהתאם לסעיף 9 לחס"פ, עבירות אלו התישנו בשנת 2002, בעוד כתב האישום הוגש בשנת 2014. עוד עוזעטרי אינו מתעלם מהשינוי שחל בעניין זה במסגרת חוק העונשין (תיקון מס' 47), התשנ"ו-1996 (להלן: **תיקון 47**), הקובל, בין היתר, כי בעבירות לפי סעיף 351 לחוק העונשין, שנעברו בקטין, יכול מנין תקופת התישנות מיום שללאו לפחות שמונה עשרה שנים. ועוד נקבע בתיקון 47, כי "אם חלפו עשר מיום ביצוע העבירה – לא יוגש כתב אישום אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה". לטענתו של עוזעטרי, תיקון זה אינו חל בעניינו. על מנת להבין את קו טיעונו של עוזעטרי, בהקשר הנדון, נביא להלן את הנסיבות הבאים: המתalon, שהוא קטין במועד ביצוע העבירות, הינו לידי 0.0.82, ומלאו לו 18 שנים ביום 0.0.2000. לפיכך, העבירות שביצע המערער התישנו, לכארה, ביום 6.1.2010. עם זאת, טוען עוזעטרי, כי אין להחיל במקרה דין את הוראות תיקון 47 על עבירות שטרם התישנו, בהתאם לסעיף 9(א)(2) לחס"פ. עוזעטרי, מודיע לקביעות ברורות שנעשה,

בנידון דין, בשורה של פסקי דין, שניתנו בבית משפט זה, ולפיהן הוראת התשישנות עדכנית תחול על כל עבירה שטרם התשינה. לטעמו של עו"ד עטרי, מקרה זה שונה, משום שבתיקו 47, בנגוד לתיקונים אחרים שהתקבלו באותו עניין (תיקונים 56, 72 ו-84), לא נכללה פסקה הקובעת מפורשות כי הארכת תקופת התשישנות תחול על כל עבירה שטרם התשינה, ביום פרסוםו של התקיקו. עו"ד עטרי סבור, כי השמטה פiska זו בתיקו 47 לא געשתה במקורה, אלא בכוונה מכוון, ולפיכך אין להחיל את התקיקו על עבירות שטרם התשינו, לפי כללי התשישנות הרגילים. כאמור, עו"ד עטרי מודיע לכך כי טיעון זה אינו עולה בקנה אחד עם פסיקתו של בית משפט זה, אך לגישתו של עו"ד עטרי הדברים לא נטענו באופן מפורש בעבר, ולכן אין בפנינו החלטה המתמודדת עם גופה של הטענה. לחופין, טוען עו"ד עטרי, כי מאחר שהארכת תקופת התשישנות חלה על עבירה לפי סעיף 351 לחוק העונשין, הרי שיש לזכות את המערער מעבירות האיוומים שייחסו לו, כמו גם מהעבירה לפי סעיף 350 לחוק העונשין, המופיעה בכתב האישום.

15. ביום 11.12.2002 התקבל בכנסת חוק העונשין (תיקון מס' 72), התשס"ג-2002 (להלן: "תיקון 72"), המתקן את סעיף 354 לחוק העונשין, כך שבUberot לפי סעיף 351 לחוק העונשין שנעברו בקטין "יחל מןן תקופת התשישנות ביום שמלאו לו עשרים ושמונה שנים". אף כאן נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה להגשת כתב האישום, אם חלפו עשר שנים מיום ביצוע העבירה. במידה שחל תיקון 47 והUberot לא התשינו בשנת 2002, היא השנה שבה התקבל תיקון 72, הרי שניתן להגיש את כתב האישום, בהתאם לתיקון זה, עד לשנת 2020. ואולם, טוענתו של עו"ד עטרי היא זוכר, כי אין להחיל את תיקון 47 בענייננו, כפי שפורט לעיל, וכך תיקון 72 אינו יכול להאריך את תקופת התשישנות, לגבי עבירה שכבר התקינה.

16. טענות נוספות שהוא בפיו של עו"ד עטרי עניין באישור הנדרש להגשת כתב האישום מטעמו של היועץ המשפטי לממשלה. בד בבד עם הגשת כתב האישום המקורי, ביום 29.9.2014, הוגש אישור להעמדתו לדין של המערער, החתום על ידי עו"ד אליא ברברנאל, המשנה לפראקליט המדינה (ענינים פליליים), בתקוף סמכותו של היועץ המשפטי לממשלה, שהואצלה לו, לפי סעיף 242 א'(א) לחס"פ. האישור ניתן, הוואיל וחולפו למללה מעתר שנים ממועד ביצוע Uberot המין המיוחסות לumarur במתלון הקטין, כנדרש בסעיף 354(ג) לחוק העונשין; ומאחר שהחלפה למללה משנה מיום שיביצع המערער, בהיותו קטין, חלק Uberot המין המיוחסות לו, כנדרש בסעיף 14 לחוק הנוגע (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: "חוק הנוגע"). טוענתו של עו"ד עטרי, הנסמכת על פסיקתו של בית משפט זה בע"פ 7211/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13) (להלן: "עניין פלוני"), היא כי משותקן כתב האישום, ביום 16.11.2015 – תיקון מהותי – היה הכרח לקבל אישור מחודש מטעם היועץ המשפטי לממשלה, להגשו של כתב האישום המתווקן. יצוין, כי המשיבה הגישה, במצבו המקורי הטיעון מטעמה, אישור בדיעבד להגשת כתב האישום המתווקן, אשר נחתם ביום 5.10.2016, על ידי עו"ד עמית איסמן, המשנה לפראקליט המדינה (תפקידים מיוחדים), אך טוענתו של עו"ד עטרי אין כל נפקות לאישור זה שהוגש בדיעבד, ולפיכך יש לבטל את כתב האישום המתווקן כולה.

הערעור לעניין העונש

17. טיעונו המרכזי של המערער, אשר צריך להוביל, לטעמו, להקלת MERCHANTABILITY בעונשו, ככל שלא יתקבלו טענותיו לעניין הרשעה, נועז בזמן הרב שחלף, כ-24 שנים, מאז בוצעו העבירות על ידו ועד למתן גזר הדין בעניינו. טוען, כי בפרק זמן זה המשיך המערער לחיות את חייו, נשא לו אישנה ונולדו לו ילדים. במהלך אותה תקופה ממושכת, לא ביצע המערער כל עבירה נוספת. עוד טוען, כי בגין הדין נכללו נתונים שלא בא זכרם בכתב האישום, כגון, שהUberot בוצעו על ידי המערער במשך תקופה של כ-3 שנים, טענה שהועלטה על ידי המתלון אך לא הוכחה. טוען בנוסף, כי בגיןolan נאמר בתסוקור שירות המבחן, המערער מקבל אחריות מלאה על מעשיו, ובמיוחד הزادות ואמפתיה למתלון. המערער

הוסיף וטען, כי יש מקום לחרוג לקולה ממתחם הענישה שנקבע, שכן במהלך התקופה של 24 השנים שחלפו, הוא שיקם את עצמו לחלוון, והתרחק מביצוע עבירות. המערער טען עוד, כי לא היה מקום לקבל את החלטת נגפוג העבירה לתקיק בית המשפט, דבר ששימש כבסיס להחמרה בעונשו, וזאת ממש שמדובר בהצהרה בכתב, כאשר לא ניתן למערער האפשרות להשיג עליה ולחקרו את המתلون לגבי תוכן ההחלטה. לבסוף נטען, כי בית משפט קמא לא נתן משקל ראוי למגבלות שהוטלו על המערער במסגרת שחזרו לחפות מעוצר, היכולות, בין היתר, מעוצר בית מלא למשך שבעה חודשים, ולאחר מכן שנתיים, בהם הותרה יציאתו של המערער מהבית באופן מוגבל.

לפיכך, התבקשנו להתערב בגזר הדין, ולבטל כליל את עונש המאסר שהושת על המערער.

תגובה המשיבה

18. במסגרת עיקרי הטיעון שהוגשו על ידה, הביעה המשיבה את מורת רוחה על אופן התנהלותם של המערער ושל באי כוחו בפרשה זו. בעקבות מאה ומתן שהתנהל בין הצדדים, סוכם על תיקונו של כתב האישום באופן שימחק האישום השלישי, שייחס למערער עבירות של הדחה בחקירה ושיבוש מהלכי משפט, שבוצעו, כאמור, ביום 7.5.2013. כמו כן, תיקן האישום השני באופן שבמספר סעיף שונה, בהם נאמר כי בוצעו על ידי המערער מעשים מיניים "במספר רב של הזרדנויות", השמטה המילה "רב", קר שנותר הביטוי "במספר הזרדנויות". כמו כן, ובאשר לגילו של המערער במועד ביצוע העבירות מושא האישום השני, נאמר כי הוא היה כ"בן 18-19" שנים. לא נעשה כל שינוי באישום הראשון. המערער הודה בנטען בכתב האישום המקורי, ביום 16.11.2015, כאשר סניגורו דאז, עו"ד ניל סימון, לא העלה כל טענה בנוגע להתיישנות העבירות, או לצורך אישור מחודש של היועץ המשפטי לממשלה. גם עו"ד עטרி, אשר יציג את המערער בהליכי המעוצר, לא העלה טענות מסווג זה, ואלה נשמעו לראשונה רק במסגרת הערעור שלפנינו. עוד נטען, כי בנסיבות אלה היה מצופה מהמערער כי יבקש לחזור בו מהודאות, להסביר את כתב האישום המקורי על כנו, ולהעלות את טענתו המקדמית בנושא ההתישנות בפני בית משפט קמא, תוך לקיחת סיכון כי אם תדונה טענותיו, הוא יעמוד בפני הרשות בכתב אישום חמור יותר.

טענת ההתישנות

19. לגופו של עניין, טענה המשיבה כי אין ממש בטענות ההתישנות שהעלת המערער, לאור השינויים שהלו ברמה הנורמטיבית, לאחר שהתקבלו תיקונים 47 ו-72 לחוק העונשין, ובהתאם לפרשנות שניתנה לתיקונים אלה בפסקתו של בית משפט זה. בהתייחס לאיושרו של היועץ המשפטי לממשלה, נטען כי פסק הדין בעניין פלוני ניתן לאחר המועד שבו הוגש כתב האישום המקורי נגד המערער, קר שהמשיבה לא יכולה לכך לפעול לפיו. עוד נטען, כי התיקונים שנעשו בכתב האישום המקורי לא הגיעו לבירת העניין, הינו בעבורות המין החמורים שביצע המערער במתלון, ועל כן "ספק אם לאור הלכת פלוני מדובר בתיקון מהותי המציריך אישור מחדש מטעמו של היועץ המשפטי לממשלה". למען הסר ספק, הוגש אישור בדייעבד מטעם היועץ המשפטי לממשלה, דבר המלמד כי כתב האישום המקורי היה מתואר בוודאות, לו הובא דבר התקיקון בפני היועם"ש לממשלה או נציגו.

לפיכך, התבקשנו לדחות את הערעור לעניין ההרשעה, בכפוף לזכותו של המערער מעבירות האiomים, שעליהם לא חלים הריקונים לחוק העונשין, המאריכים את תקופות ההתישנות הרגילות.

20. אשר לעונש, נטען כי אין מדובר במעורער אשר מיהר לקבל אחריות על מעשיו, שכן הוא הכחיש את מרבית המעשים שוייחסו לו בחקירותו במשטרה ובעימות עם המתلون. הودאות של המעורער בכתב האישום המתוקן באה רקס לאחר שנשמעה, כמעט במלואה, עדות המתلون. למרות הזמן הרב שהלך, נטען על ידי המשיבה כי אין להטעם מהעובדת שמדובר בעבירותimin חמורות יותר אשר בוצעו בקטין בין משפחה, שהיא אותה עת רך בשנים וחסר ישע. בנסיבות אלה, סבורה המשיבה כי העונש שנגזר על המעורער הולם את חומרת המעשים "והוא אף מתון ביחס לכך".

דין והכרעה

הערעור על הרשותו של המעורער

21. אכן, יש בסיס איתן לטרוניותה של המשיבה, הקובלת על התנהלותם של המעורער ופרקלייטיו בפרשה זו. זאת שכן, אלמלא הסדר הטיעון לא היה מתוקן כתוב האישום המקורי, ומילא לא היה צורך באישור מחודש מטעמו של היועץ המשפטי לממשלה. עוד יש לציין, כי טענת ההתישנות הינה טענה מקדמית שאotta יש להעלות בפני הערכאה הדינית, אשר אמורה לדון ולהכריע בה, ואין מקום, כלל, להעלות טענה זו, לראשונה, בפני ערכאת הערעור. יש גם טעם בדברי המשיבה, כי במקרים של נזק כבד שנותר על המעורער יוחזר בו מהודאותו, ויבקש להחזיר את העניין לערכאה קמא, תוך התמודדות עם כתוב אישום חמור יותר, שקדם לכתב האישום המתוקן. ואולם, למרות התחששהyla נוכחית, בשים לב למעורבותם של שני פרקליטים מנוסים ומקצועיים, אשר יציגו את המעורער בהליכי המעצר ובתיק העיקרי, לא ראיינו למשוך את ידינו מבירור טענותיו של המעורער בנוגע להכרעת הדין, לגופו של עניין.

22. נפתח, תחילה, בטענת ההתישנות. טענתו של המעורער, בהקשר זה, מבוססת על התίזה החדששהעהלה, לפיה תיקון 47 אינו חל על עבירותimin שטרם התישנו במועד פרסום החוק, אלא שתחולת התקון היא מכאן ואילך. "יאמר מיד, כי אין כל ממש בטענה זו. בית משפט זה הביע את דעתו, פעמיחר פעמיחר, כי גם אם הדברים לא נאמרו מפורשות, הרי שהתיקון חל על עבירותimin שטרם התישנו, במועד כניסהו של התקון לתוקף".

כך, בע"פ 80/08 פלוני נ' מדינת ישראל (20.9.2010), הבהיר חברי השופט נ' הנדל, כי:

"כל מושרש הוא כי דבר حقיקה שענינו ההתישנות מסווג כנורמה דיןית והוראותיו חולות על כל העבירות שטרם התישנו במועד כניסהו לתוקף. אם נקבעה תקופת ההתישנות חדשה וטרם חלה תקופת ההתישנות המקורית... תקופת ההתישנות החדשה היא שתחול. הדיון המשנה הוא הקובל" (שם, בפסקה 6).

דברים דומים נאמרו בע"פ 5582/09 פלוני נ' מדינת ישראל (20.10.2010), על ידי השופט י' עמית:

" לנורמה המאריכה את תקופת ההתישנות יש אפוא תחוללה למפרע, ובלבד שתקופת ההתישנות הישנה לא הסתיימה לפני שהנורמה החדשה נכנסה לתוקף...תקופת ההתישנות המוארכת הקבועה בסעיף 354 לחוק העונשין חלה על עבירותimin שנעברו מיום 20.1.86 ואילך, שכן רק עבירות אלה טרם התישנו בעת שתיקון 47 נכנס לתוקף ביום 19.1.96" (שם, בפסקה 95, וראו גם: ע"פ 2213/00 מדינת ישראל נ' פלוני, פ"ד נד(3) (2000); ע"פ

721 פלוני נ' מדינת ישראל פ"ד נה(5) 625 (2001); ע"פ 3818/99 פלוני נ' מדינת ישראל, פ"ד נ(3) 2254/99 (2001).

אין בעובדה, כי תיקון 47 לא כלל המחוקק פסקה מפורשת לעניין זה, כדי להעלות או להוריד. זאת שכן, דבר חקיקה הקבוע תקופת התשיננות מסווג כנורמה דיןונית, ואין סותר את עקרון החוקיות בפלילים, שלפיו לא ישא נאשם באחריות, בגין עבירה שלא הייתה קיימת במועד ביצועה.

23. דחית טענתו של המערער מובילה למסקנות הבאות: בהנחה שUberot mein בוצעו בשנת 1992, הרי שלפי סעיף 9 לחס"פ הן אמורות להתיישן בשנת 2002. תיקון 47 אשר נכנס לתקוף ביום 9.1.1996, הינו לפני שהעבירות התשיננו, קבע כי תקופת התשיננות תחול מיום שמלאו למועד העבירה הקטין, 18 שנים – ובענייןנו מדובר ביום 6.1.2010. תיקון 72, אשר נכנס לתקוף ביום 11.11.2002, כאשר העבירות טרם התשיננו, בהתאם לתיקון 47, מאריך את תקופת התשיננות לכדי עשר שנים מיום הגיעו של נגעי העבירה הקטין לגיל 28 שנים, כך שתקופת התשיננות תסתיים רק בשנת 2020. מאחר שכותב האישום הוגש בשנת 2014, פשיטה הוא כי Uberot mein לא התשיננו.

24. אשר לעבירות האזומים שייחסו למערער, מוסכם על המשיבה כי התקיקונים השונים, המאריכים את תקופת התשיננות, אינם חלים על עבירה זו, ולכן המערער מביאו עבירות האזומים, כמפורט באישומים הראשון והשני. בהתאם לטענה הנוגעת לסעיף 350 לחוק העונשין, נראה כי צודקת המשיבה בטענה כי אין מדובר בסעיף עבירה, וממילא לא ייחסה עבירה עצמאית לכך למערער. סעיף זה מבירר, לגבי כלל העבירות המופיעות בסימן ה' (Uberot mein) לפיק"ה בחוק העונשין, כי "אתה היא" אם הנאשם עשה את המעשה המINI בקורבונו, או גרם לכך שהמעשה "עשה בו או באדם אחר. לפיכך, אין לקבל את טענת המערער כי יש לו זכותו עבירה זו.

אישור היוזץ המשפטי לממשלה

25. הערעור, בהקשר לאישור היוזץ המשפטי לממשלה, מבוסס, כל כלו, על ההלכה שנקבעה בעניין פלוני. נפתח, כאמור, בסקירה קצרה של העובדות הרלבנטיות וקביעותיו העקרונית של בית משפט זה בעניין פלוני. בפני בית המשפט עומד ערעור על פסק דיןו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, במסגרתו הורשע המערער, שהיה קטין בעת ביצוע המעשים, בשלוש עבירות של מעשה סדום ובמספר רב של מעשים מגנויים. השופט ח' מלצר, אשר כתב את חוות הדעת העיקרית בערעור זה, ציין כי "ברקע הערעור עומדת השתלשלות עניינים מורכבת, הנוגעת, בין השאר, לשולש תיקונים שהוכנסו בכתב האישום המקורי במהלך ניהול ההליכים בפני הערכאה הדיונית". אין חולק, כי בכתב האישום המקורי צורף אישור מטעמו של היוזץ המשפטי לממשלה, ולאחר קtinyono של המערער באותו עת. דא עקא, שכותב האישום תוקן שלוש פעמים, בעקבות מסיבות הנוגעות לטענות בדבר התשיננות חלק מהUberot, מבלי שצורף אישורו של היוזץ המשפטי לממשלה לתיקונים אלה. יתר על כן, לביקשת המאשימה הרשייע בית משפט כאמור את המערער בביצוע מעשים מגנויים במTELON, "על בסיס העובדות שהוכחו בפניו, ולמרות שלא נתענו בכתב האישום המתוקן בשלישית". זאת, בהתאם לסמכוות של בית המשפט, לפי סעיף 184 לחס"פ. בכר ראה בית משפט זה, כתיקון רבייע לכתב האישום, מבלי שצורף אישור היוזם של הממשלה לתקן זה. במסגרת פסק הדין, נדרש השופט מלצר לנפקות העבודה כי כתב האישום בעניינו של המערער תוקן,icum, פעם אחר פעם, מבלי שהדבר הוביל לבחינה מחודשת של היוזם" של הממשלה.

בפסק דין הבהיר השופט מלצר, כי:

"הדרישה כי היועה מ"ש יסכים להעמדתו לדין של אדם בגין עבירה שביצעה בהיותו קטן - בחולף שנה מיום ביצועה של העבירה - איננה איפוא טכנית-פורמלית גרידא, כי אם מהותית וענינית. במסגרתה נבחן האם הפרקליטות נתנה את דעתה ושכללה היטב את השאלה אם להגיש כתוב אישום באוותה עבירה, אם לא... מנגנון שכזה נועד להבטיח, בין היתר, כי ההחלטה להעמיד לדין תהיה פרי גישה כללית ואחידה, וכן לוודא כי האינטרס הציבורי והקשיים הראייתיים, שעולמים להתעוור עקב הגשת כתובי אישום במקרים נלקחו בחשבון בידי הדרג המשפטי הגבוה ביותר" (פסקה 58 לפסק דין של השופט מלצר).

כאשר מבקשים לתקן את כתוב האישום, בין אם לקובלה ובין אם לחומרה, סבור השופט מלצר כי יש להביא את העניין מחדש בפני היועם"ש לממשלה, וזאת "כל אימת שמתבקש תיקון בכתב האישום למעט תיקון טכני, דוגמת הטעויות המנוונות בסעיף 81 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984". גישה זו נמקה בכך שבמקרים המיוחדים, בהם נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה, קיימת הצדקה להפעלת שיקול דעת חדש, הן כאשר מדובר בתיקון מקל והן כאשר מדובר בתיקון מחמיר. כאשר בפניינו תיקון מקל, יש לשיקול האינטרסים הציבוריים מצדיק, עדין, להורות על העמדתו של הנאשם לדין, או שמא ניתן להסתפק בחלופה אחרת. וכאשר מדובר בתיקון מחמיר, יש לבחון "אם האינטרס הציבורי אכן דורש את החומרתו של כתב האישום, ולא ניתן להשיג מטרה זו בכתב האישום הנוכחי".

לגופו של עניין, הגיע השופט מלצר לידי מסקנה כי במקרה דנן, לאחר "שותם דוקטרינת ה"בטלות היחסית", ניתן ל"הקשר" את התקונים שנעשו בכתב האישום, ואשר "לא שינו מהותית את האישומים ופרטיהם הרלבנטיים", ולבטל רק את הרשעה במעשים המוגנים, שנוספו מכוח סעיף 184 לחס"פ, מבעלי שבאותם בכתב האישום. עוד ראוי לציין, כי כל הדיון בפסק דין פלוני נסב סביר הצורך בקבלת אישור חדש לכתב האישום המתוקן, בהתאם לסעיף 14 לחוק הנוער. הדרישة לאישור חדש של היועם"ש לממשלה, לפי סעיף 354 לחוק העונשין, משחלפו עשר שנים ממועד ביצוע עבירותimin בקטין, לאណונה כלל ולא הוכרעה בפסק הדין. וכך שהבהיר השופט מלצר: "אתמקד עתה לפיקך בהוראת סעיף 14 לחוק הנוער ואשרior את המיזוחות שבסעיף 354 לחוק העונשין, בהקשר לאישור היועם"ש הנדרש בו, לעת מצוא - במקרים שבהם יתכן ותהי להוראה זו נפקות פרטנית החורגת מגדרי סעיף 14 לחוק הנוער" (פסקה 55 לפסק דין).

26. השופט נ' סולברג הסכים לתוכאה אליה הגיע השופט מלצר, אך חלק עליו ביחס לאותם במקרים שבו הם תיקון כתב האישום מחיב אישור חדש של היועץ המשפטי לממשלה. לדיינו של השופט סולברג, "קבלת אישור חדש מעתם היועץ המשפטי לממשלה ראוי שתידרש רק באוטם מצבים בהם התקון לכתב האישום מבטא שניי ממשמעו ובלט ביחס לאחת או יותר מאמות המדינה המנוונות בהנחות פרקליט המדינה הנזכרות לעיל" (פסקה 4 לחווות דעתו של השופט סולברג).

לגישתו של השופט סולברג, אין הצדקה לחזור אל היועץ המשפטי לממשלה כל אימת שנעשה תיקון בליך מהותי בכתב האישום, גם אם לא ניתן להגדירו כתיקון טכני גרידא.

27. חברי, השופט (כתוארו אז) ס' ג'ובראן, הctrarף לעמדתו של השופט מלצר, לאחר לבטים. השופט ג'ובראן סבר עמוד 10

כי באותם מקרים גבוליים, שאינם בגדר תיקון מהותי לכתב האישום, אך גם לא ניתן להגדירם כתיקון טכני גרידא,

"יש מקום להבאת התקיקון לאישורו של היועץ המשפטי לממשלה... וזאת לאור יהודה של העמדה לדין לפי סעיף 14 לחוק הנוגר והזהירות הנדרשת בעניין זה... סבורי, כי הוספת דרישת לאישור מחדש של היועץ המשפטי לממשלה בכל תיקון שאינו טכני של כתב אישום שהוגש כאמור, כפי שמצויע חברי השופט ח' מלצר, תהווה מנגנון ביקורת חשובה אשר יש בו כדי לספק מענה לחששותי, וכך להגשים הן את האינטרס הציבורי והן האינטרס הפרטי בבחינה מדוקדקת של עניינים אלו" (פסקה 4 לחווות דעתו של השופט ג'ובראן).

התוצאה היא, אפוא, כפי שנקבע ברוב דעתות, כי יש לקבל אישור מחדש של היועץ המשפטי לממשלה, בהתאם לסעיף 14 לחוק הנוגר, כל אימת שמדובר בתיקון שנעשה בכתב אישום, שבו הנאשם היה קטן, שאינו מוגדר כתיקון טכני גרידא.

28. על רקע ההלכה שנקבעה בעניין פלוני, נשאלת השאלה האם יש לקבל את טענותיו של עו"ד עטר, בהקשר לצורך בקבלת אישור מחדש של היועץ המשפטי לממשלה, וכפועל יוצא מכך לבטל את כתב האישום?

כפי שיבחר להלן, דעתך היא כי אין מקום לביטולו של כתב האישום המתוקן, כולו או חלקו, ויש להותר את הרשותו של המערער על כנה. הטעמים לכך יובאו להלן:

א. ראשית, יש לחזור ולהזכיר כי ההלכה שנקבעה בעניין פלוני אינה עוסקת באישורו של היועץ המשפטי לממשלה, בהתאם לסעיף 354(א) לחוק העונשין, הדן בעבירותimin מין שבוצעו בקטין, שעה שהחלפו עשר שנים מיום ביצוע העבירה. ניסיונו של עו"ד עטר למוד גזרה שווה מהאישור הנדרש לפי סעיף 14 לחוק הנוגר, שבו מדובר בעברין קטן, למקורה שבו עסקין בנפגע עבירה קטן - לא יצלה, לטעמי. זאת שכן, השיקולים לכאנן ולכאן בשני המצבים אינם בהכרח זמינים, כאשר עסקין באישור מחדש של היועץ המשפטי לממשלה לתיקון כתב האישום. זאת ועוד, בפסק דין שקדם לפסק דין של בית משפט זה בעניין פלוני, נקבע כי אין צורך באישור מחדש של היועץ המשפטי לממשלה להוספת סעיף עבירה לכתב האישום. וכך שנקבע על ידי השופטת א' חייט בע"פ 14/5808 פלוני נ' מדינת ישראל (7.10.2015), "יש לדחות את טענות המערער בכל הנוגע לצורך בקבלת אישור מוקדם של היועץ המשפטי לממשלה לשינוי סעיף העבירה ומקובלות עלי" בהקשר זה טענותיה של המדינה כי בנסיבות העניין לא נדרש אישורו של היועץ המשפטי לתיקון כתב האישום" (בפסקה 17 לחווות דעתה). באותו מקרה ניתן אישורו של היועץ המשפטי לממשלה לכתב האישום המקורי בלבד, לפי סעיף 354(א) לחוק העונשין, והקביעה כי אין צורך באישור מחדש של היועץ המשפטי לממשלה לתיקונו של כתב האישום, לא שונמה בעניין פלוני.

ב. ומכאן לאישור הנדרש לפי סעיף 14 לחוק הנוגר. לאחר בחינת הדברים לעומקם, הגעתנו לידי מסקנה כי לא נדרש, במקרה דנן, אישור של היועץ המשפטי לממשלה לתיקונו של כתב האישום. בענייננו, הוחלט לגרוע מכתב האישום את האישום השלישי, שלכל הדעות לא התיישן, והעבירות לא בוצעו על ידי המערער בהיותו קטן (הוא היה כבן 39 שנים, במועד ביצוע העבירות, ובמילים אחרות מוסכם כי הוא לא היה קטן, ולכן הוסכם כי המערער היה כבן 18-19 שנים במועד ביצוע העבירות, ובמילים אחרות מוסכם כי הוא לא היה קטן, ולכן סעיף 14 לחוק הנוגר. נותר, אפוא, האישום הראשון שהעבירות הכלולות בו בוצעו בשנת 1992, ולטבות המערער נניח כי מדובר בתחילת השנה, שעה שהמערער היה קטן. ואולם, דווקא באישום זה לא חל כל שינוי. יצא אפוא, כי האישום שנגרע

והאישום שתוקן אינם נוגעים לסעיף 14 לחוק הנוגע, כאשר האישום הרטלנטי היחיד נותר על כנו, ללא כל שינוי.

במצב דברים זה, דעתך היא כי לא נדרש אישור מחודש של היועץ המשפטי לממשלה.

ג. למללה מן הצורך אבקש להעיר, לגבי הלכת פלוני, כי יש מקום, לטעמי, לבחון אפשרות להכיר במרוחך צר של גמישות, בכל הנוגע לדרישה לקבלת אישור מחודש של היועץ המשפטי לממשלה, לאחר עיריכת תיקון בכתב האישום. מקובלתת עלי' הגישה כי כל תיקון מהותי יחייב אישור מחודש של היועץ, ואולם יתכן מקרים שבהם מדובר בתיקון מינורי ביותר בכתב האישום, הגם שאין לראותו כתיקון טכני גרייד, וספק בעניין אם במקרה מעין זה, תהא הצדקה לפניה מחודשת אל היועץ המשפטי לממשלה או מופאה כזו. כך, למשל, כאשר אין שינוי בסעיפי העבירה אך נעשה שינוי קל בתיאור העובדתי שבסכתב האישום, כגון: בריךון הנזק שנגרם לדורבן לעבירות אלימות, או בהפחיתה קלה של הסכם שאותו קיבל הנאשם במרומה. במרבית המקרים יעשה, בנסיבות מעין אלו, תיקון בכתב יד, משайн מדובר בשינוי ממשמעותי בכתב האישום. ואם נחזור לעניינו, אינני משוכנע כי שופט הרוב בעניין פלוני, שהחברי השופט ג'ובראן נמנה עליהם, התכוונו למצוות דברים כפי שהיא כאן, שעה שנמחקה, כאמור, המילה "רב" מתיאור עבירות המן של המערער, תוך שינוי הגדתו מקטין לבגיר, כך שהלהכה ולמעשה אין עוד צורך ענייני באישורו של היועץ המשפטי לממשלה. ערך אני לכך כי השאלה, אם אכן מדובר בתיקון מינורי, עשוייה להיות נתונה לפרשניות, על פי נקודת מבטו של המתבונן. אך, עדין יש מקום, לטעמי, לשקל הכנסת מרוחך גמישות ממוצע, כך שלא כל תיקון, גם אם יהיה קל שבקלים, יחייב חזרה אל היועץ המשפטי לממשלה, לצורך מתן אישור מחודש.

על יסוד האמור, ההני סבור כי אין להורות על בטלותו של כתב האישום המתוקן, פרט לביטול עבירות האימאים.

29. לאחר כתיבת שורות אלה עינתי בחווית דעתו המعمיקה של חברי, השופט נ' הנדל, וברצוני להתיחס בקצרה להعروתי.

ראשית, יש לחזור ולהזכיר כי מדובר בשני הליכים שונים, הדורשים את אישורו של היועץ המשפטי לממשלה. במקרה אחד, עסקין בגיר אשר ביצע עבירה מין בקטין, ובהתאם לסעיף 354(א) לחוק העונשין, משללו עשר שנים מיום ביצוע העבירה "לא יוגש כתב אישום אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה". במקרה الآخر, מדובר במין שביצע עבירה כלשהי ולא רק עבירה מין, בהיותו קטין – ובהתאם לסעיף 14 לחוק הנוגע אין להעמידו לדין, אם חלפה שנה מיום ביצועה של העבירה "אללא בהסתמת היועץ המשפטי לממשלה". אין צורך להיכנס, במסגרת זו, להבחנה בין "אישור" לבין "הסתמת" היועץ המשפטי לממשלה, אך מן הראוי להבהיר, כבר עתה, כי חוות דעתו של חברי, השופט הנדל, מכוננת אך ורק למועד השני – שבו מדובר במין שביצע עבירה בהיותו קטין. זאת שכן, מוסכם על חברי כי לא נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה לתקן כתב האישום, בגדרו סעיף 354(א) לחוק העונשין.

בשלב זה, יש להציג כי לשיטתך הדברים אינם נדרשים לצורך הכרעה בערעור המונח לפניינו. בפסקה 28ב חוות דעתך, ציינתי כי "לא נדרש, במקרה דנן, אישור של היועץ המשפטי לממשלה לתקן כתב האישום". זאת, מאחר שהעבירות שיוחסו לערער במסגרת האישום השלישי (שבוטל) בוצעו על ידו, בעת שהיא בגיר ולא קטין – כך שחווארת סעיף 14 לחוק הנוגע אינה חלה לגביו. העבירות שיוחסו לערער במסגרת האישום השני, שבו נעשה תיקון קל, בוצעו על ידו בעת שהיא כבן 18-19 שנים, משמע – אין מדובר במין שעבר את העבירה בהיותו קטין. אשר לאישום הראשון, הנקתי לטובת המערער כי הוא היה קטין בעת ביצוע העבירות, אך דווקא באישום זה לא חל כל שינוי.

העולה מן המקובץ הוא, כי לא היה כל צורך, לטעמי, באישורו של היועץ המשפטי לממשלה לשינויים שנעשו בכתב האישום, בהתאם לסעיף 14 לחוק הנוגע, וכל הדיון בהקשר זה אינו נדרש לגופו של עניין. שונים הם הפנוי הדברים, ככל שהדבר נוגע לאישור המתבקש על פי סעיף 354(א) לחוק העונשין, שכן מדובר בעבירותות מין שבוצעו בקטין, כאשר חופה תקופה של מעלה מעשר שנים, מאז ביצוע העבירות ועד להגשת כתב האישום. ואולם, כפי שצין השופט הנדל, עניין פלוני אינו דין כלול ועיקר בסיטואציה מעין זו, והדברים נותרו שם לצורך עיון. ועוד יש להזכיר את פסק דיןה של השופטת א' חיות בעניין פלוני 2 שבו נדחתה הטענה בדבר הצורך "בקבלת אישור מוקדם של היועץ המשפטי לממשלה לשינוי סעיף העבירה", וזאת בהקשר לסעיף 354(א) לחוק העונשין.

30. מאחר שכאמרם, ההכרעה בחלוקת הנוגעת לסעיף 14 לחוק הנוגע, אינה נדרשת במסגרת הערעור שלפנינו, אותיר את הסוגיה – ובכלל זה את העמדה החד-משמעות שהציג חברי השופט הנדל – לצורך עיון, לשם דיון והכרעה לעת מצוא.

עם זאת, אבקש להעיר מספר הערות שאין בהן ממשום מיצוי של הנושא.

חברי סבור כי לא נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה לתיקון כלשהו בכתב אישום שהוגש נגד קטין, לאחר שחלפה שנה ממועד ביצוע העבירה. זאת, משניתן אישור לעצם הגשתו של כתב האישום המקורי. השופט הנדלnimק את עמדתו זו בטעמים משפטיים ומעשיים שונים, שיש בהם היגיון רב – גם אם ניתן לחלק על חלקם. אצין כבר עתה, כי מוסכם על חברי, השופטים ג'ובראן והndl, ולכך גם אני מסכים בכל הכבוד הרואין, כי לא נדרש אישור לתיקון כתב האישום לאחר תחילת המשפט. כפי שהובאה, בשלב לאחר "תחילת המשפט" יש צורך באישורו של בית המשפט, לכל תיקון של כתב האישום, בהתאם לסעיף 92 לחס"פ. הגישה המקובלת היא, כי המשפט מתחילה בהקראת כתב האישום (סעיף 143 לחס"פ; בג"ז 304/72 זאבי ב' שר המשפטה, פ"ד כו(2) 489 (1972)), שעה שתיקון כתב האישום עד לשלב ההקראה אינו דורש את אישורו של בית המשפט (סעיף 91 לחס"פ). המחלוקת בין חברי נוגעת, אפוא, רק לשלב שלפנוי תחילתו של המשפט,חלוקת שאotta אני מבקש להוtier לצורך עיון, ובשים לב למגוון הדעות בסוגיה זו, אפשר שהייה מקום להכריע בה בהרכבת מורחב.

31. יחד עם זאת, שוכנעתי מדבריו של חברי השופט הנדל, כי ריבוי הדעות בסוגיה זו יוצר בלבול וחוסר ודאות, ועל כן החלטתי, כי יש מקום בשלב זה, לצרף את דעתינו לדעתו של השופט נ' סולברג. כזכור, בפסקה 28ג לחווות דעתינו, הביעתי את הדעה כי לא יהיה צריך באישורו החוזר של היועץ המשפטי לממשלה, ככל שמדובר "בתיקון מינורי" ביותר בכתב האישום", גם אם אין לראותו כתיקון טכני גרידא. הבהירתי, כי כאשר אין שינוי בסעיפי העבירה אך נעשה שינוי קל בתיאור העובדתי שבכתב האישום, לא יהיה צריך באישורו של היועץ המשפטי לממשלה, לתיקון.

לעומת זאת, גרס השופט סולברג בעניין פלוני כי אישורו של היועץ המשפטי לממשלה ידרש רק אם נעשה תיקון מהותי בכתב האישום, בהתאם לקריטריונים שפורטו על ידי בפסקה 3 לחווות דעתינו. כאמור, החלטתי לצרף את דעתנו לדעתו – ונראה לי כי נכון יהיה לקבוע, לעת זאת, כי כל תיקון של כתב האישום שאינו בגדר תיקון מהותי לא יחייב את אישורו החוזר של היועץ המשפטי לממשלה. בכך יש כדי לצמצם כמעט כמעט את חילוקי הדעות בין השופטים אשר דנו בסוגיה זו, כמפורט בחווות דעתו של השופט הנדל.

32. כאמור, איני רואה להכריע בחלוקת שנפלה בין חברי באישורו של היועץ המשפטי לממשלה

בשלב שטרם תחילתו של המשפט, בגדרי סעיף 14 לחוק הנוגע, ומן הראו להוtier נושא זה להכרעה, ככל שהיא צורך בכך.

33. התוצאה היא כי יש לדוחות את הערעור על הרשותה של המערער בעבירות שיויחסו לו בכתב האישום המתוקן, בכפוף לזכוּיָה מעבירות האויומים שפורטו בכתב האישום.

הערעור על גזר הדין

34. בפתח דיונו, לא לモתר הוא להזכיר את ההלכה המושרשת, לפיה ערכאת הערעור אינה נוטה להתערב במידת העונש שנגזר על המערער, אלא במקרים חריגים בהם מדובר בסטייה קיצונית מדיניות הענישה המקובלת במקרים דומים, או כאשר דבק גם מהותי בגזר הדין (ע"פ 4498/14 גרידיש נ' מדינת ישראל (13.5.2015); ע"פ 8347/13 פלוני נ' מדינת ישראל (11.2.2016); ע"פ 12/5323 אבו ליל נ' מדינת ישראל (17.6.2014); ע"פ 10/7702 כהן נ' מדינת ישראל (29.5.2014)).

"אמר כבר עתה, כי לטעמי העונש שהוטל על המערער אינו חמור יתר על המידה, ובוודאי שאין מדובר בסטייה מהותית מרמת הענישה הרואה, ולפיכך דין הערעור על גזר הדין להידחות.

35. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, המערער, שהוא דודו של המתلون, ביצע בו עבירות מין חמורות שכלו מעשי סדום ומעשים מגונים רבים, בתדרות גבוהה, של פעם עד פעמיים בשבוע. כעולה מהאישום הראשון, עת היה המערער בן 17 והמתلون בן 10 שנים, ביצע המערער במתلون מעשה סדום, בכך שהכניס את איבר מינו לפיו של המתلون, ולאחר מכן הורה למתلون להכניס את איבר מינו לפיו (של המערער). כמו כן, ביצע המערער במתلون מעשים מגונים שונים. האישום השני מפרט מגוון רב של מעשים מיניים קשים, שבוצעו במספר הזדמנויות, בתדרות רבה, ובין היתר מדובר בהחדרת אצבעו של המערער לפי הטעעת של המתلون; בהחדרת איבר מינו לפיו של המתلون; בחיכון פניו של המתلون בפי הטעעת שלו; בחיכון איבר מינו בגופו של המתلون עד להגעה לסיפוק; ליטוף גופו של המתلون ונישוקו; והווארה למתلون לגעת באיבר מינו של המערער ולהכך אותו. מעשים אלו נעשו על ידי המערער בהיות המתلون בן 10 עד 13 שנים.

36. כתוצאה מעשייו אלו של המערער נגרם למתلون נזק רב, וכעולה מהצהרת נפגע העבירה הוא סבל מסויימים מключиי שינה, אף חלפו בראשו מחשבות אובדן. הוא התקשה לתפקיד בחיו האישיים והמקצועיים, ולדבריו, אותן קשיים נפשיים הובילו לגירושו משפטו הראשונה, אם ילידו. המתلون נאלץ לקבל טיפולים פסיכולוגיים רבים, והמעשים השפיעו לרעה על כל אורחות חייו. זה המקום להתייחס לטענת בא כוח המערער כי אין לחתול כל משקל להצהרת נפגע העבירה, שכן מדובר בהגשת מסמך שאינו כפוף לחקירה נגדית של המזהיר. אין כל ממש בטענה זו, ומוטב היה אלמלא הועלה על ידי בא כוח המערער. דבר של יום ביום הוא, שמוגשים לבית המשפט תסקרי נפגע עבירה או הצהרות מטעם נפגעי העבירה עצם, מבלתי שנדרשת חקירת עורך הتفسיר או של נפגע העבירה. כפי שנאמר לא אחת, גם מבלתי הגיע תסquier או הצהרת נפגע עבירה, יכול בית המשפט לצאת מתוקנה הנחה כי נגרם לנפגע העבירה, ובעיקר כשמדובר בקטין, נזק קשה, והדעתו נתנתן כי השפעתו תהא ניכרת בתקופת יולדותם והتابגורותם של הקטין, ובמרבית המקרים מדובר בבדיקה ארוך טווח. הדרישה להעמיד את נפגע העבירה לחקירה, כתנאי לקבלת הצהרות, הינה מיותרת ומקוממת, ובמקרים לא מעטים היא עשויה להסביר לקורבן העבירה נזק נוסף.

37. בית משפט זה הביע, לא אחת, את דעתו כי כאשר עסקין בביצוע עבירות בגין בקטין בתוך המשפחה, יש להשית על העבירין עונשי מאסר כבדים. במקרים לא מעטים, הוטלו עונשי מאסר דו ספרטיים על עבירינים שביצעו עבירות בגין לא קלות על קטינים - בני משפחותם. כך, בע"פ 3958/08 פלוני נ' מדינת ישראל (10.9.2014) אושר עונש של 12 שנות מאסר לרכיבי בפועל שהוטל על אב שביצע מעשי אינוס ומעשים מגונים בבתו הקטינה. נקבע, כי "על העונש לשקף את החומרה של מעשי פגעה שכאה בילדים רכים בשנים, בدل"ת אמות בית המשפחה, רחוקים מכל עין חיוכנית". בע"פ 2218/10 פלוני נ' מדינת ישראל (21.11.2011) אושר על ידי בית משפט זה עונש של 14 שנות מאסר, שהושת על אב שביצע עבירות בגין חמורויות בבתו הקטינה, כאשר התלווה הוגשה על ידי הבת בהיותה בגיל 29 שנים, כ-18 שנים לאחר שחדלו המעשים (וראו עונשים דומים, בע"פ 1947/07 פלוני נ' מדינת ישראל (20.12.2009); בע"פ 9478/11 פלוני נ' מדינת ישראל (4.9.2014)). בנסיבות קלות יותר, אושרו עונשים של 7 שנות מאסר לרכיבי בפועל (ע"פ 4327/12 פלוני נ' מדינת ישראל (5.6.2013)), ושל 5 שנות מאסר בפועל (ע"פ 6086/09 פלוני נ' מדינת ישראל (9.9.2012); ע"פ 8203/11 פלוני נ' מדינת ישראל (8.6.2010)).

38. ובחרזה לעניינו. בית משפט קמאקבע מתחם ענישה הנע בין 4 ל-8 שנות מאסר לרכיבי בפועל, ונראה כי אין מקום להתערב בקביעת המתחם. עונשו של המערער הocab בתחתיות המתחם, מתוך התחשבות בזמן הרוב שחלף (כ-24 שנים), מאז חדלו המעשים ועד למtan גזר הדין; בהודאותו של המערער באשמה, הגם שזו באה לאחר שמיית עדותו של המתalon; בקבלת האחריות על מעשייו, למורת קשיי של המערער להכיר ולהפנים את חומרת מעשייו; וניהול אורח חיים נורמטיבי, לאורך שנים רבות. כמו כן, התחשב בית משפט קמא לקללה בתקופה הארוכה שבה היה נתון המערער בהגבילות שונות. סבורני, כי גזר דין של בית משפט קמא הינו ראוי ומואزن, ונראה כי נשקלו כדברי כל השיקולים הצריכים לעניין, לקללה ולהחומרה. משלא נמצא פגם הדורש תיקון בגין הדין שנית בעניינו של המערער, אציג לחברו לדחות גם את הערעור על חומרת העונש. אצין עוד, כי לא הتعلמתי מזכיו של המערער מעבירות האמורים, אך אין בכך, לטעמי, כדי להביא להקללה נוספת בעונשו.

39. התוצאה היא – לו תשמע דעתך, דחית הערעור על שני חלקיו.

ש | פ | ט

השופט נ' הנדל:

1. אני מסכים לתוצאה שאליה הגיע חברי השופט א' whom לפיה הערעור, על שני חלקיו, ידחה. עם זאת, הסנוgor העלה טענה עקרונית בעלת השЛОות רוחב ממשיות הדורשת התייחסות. על פי הטעון שנשמע בפנינו, יש לשם את ההלכה שנקבעה בע"פ 7211/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13.12.2015) (להלן: עניין פלוני) על מקרנו. באותו עניין נקבע, באופן זה או אחר, על ידי כל אחד מחברי ההרכב כי נדרש אישור נוסף מצד היועץ המשפטי לממשלה (להלן: היועם"ש), אשר מתוקן כתוב אישום שהגשות הראשונה דרשה את אישור היועם"ש לפי סעיף 14 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוער). סעיף זה עניינו העמדה לדין של מי שהוא קטין בעת ביצוע העבירה, כאשר חלפה שנה מיום ביצועה. לפי טענת הסנוgor, בהתאם להלכת פלוני נדרש אישור נוסף גם במקרנו, שנוגע גם לסעיף 354 לחוק העונשין, התשל"ז-1977. סעיף זה, שכותרתו "סיג להתיישנות עבירות בגין בקטין", מתנה

הגשת כתוב אישום באישור היועם"ש כאשר חלפו עשר שנים מיום ביצוע העבירה. עמדת הסגנור היא כי אם יש צורך באישור חוזר של היועם"ש בגדיר סעיף 14 לחוק הנוגר לפי הلتכת פלוני, אך גם במקרים מסוים 354 לחוק העונשין. אוסיף כי גם שבענין פלוני השופט ח' מלצר התייחס מבחינה אופרטיבית לסעיף 14 לחוק הנוגר, והותיר את הדיון בסעיף 354 לחוק העונשין לעת מצואו, הנמקתו והאסמכתאות שהביא עשויים לתמוך, על פני הדברים, בעריכת גזירה שווה בין שני הטעיפים שהוזכרו. אלא שלא השקפת - הגזירה השווה בין הטעיפים פועלת בצורה הפוכה. דהיינו, הוואיל ואין צורך באישור חוזר לפי סעיף 14 לחוק הנוגר, אך אין צורך באישור חוזר לפי סעיף 354 לחוק העונשין. אນמק עתה את עמדתי זו.

בטרם נגע למלאה, נזכיר את התשתית העובדתית החשובה לעניינו. השתלשות העניינים יכולה תוארה היטב על ידי חברי, השופט שלהם. לצורך הצגת עמדתי רלוונטייה בעייר עובדת תיקונו של כתוב האישום לאחר תחילת ההליך, לנוכח הסדר טיעון שנחתם בין הצדדים. התיקון לא קיבל את אישור היועם"ש בזמן אמת, אלא רק לאחר שהוגש הערעור מושא דיוננו.

2. נפתח את הדיון בהציגת סעיף 14 לחוק הנוגר. זו לשונו:

"אין להעמיד אדם לדין בשל עבירה שביצעה בהיותו קטן אם עברה שנה מיום ביצועה אלא בהסכמה היועץ המשפטיא לממשלה".

סבירוני כי בעת שנותן היועם"ש אישור להגשת כתוב האישום, על פי תנאי סעיף 14 – מילא את תפקידו לפי הטעיף. لكن לא מוטלת עליו חובה לאשר פעם נוספת שנייה של כתוב האישום בכפוף להתרחשותה בהלייר, ככל שהוא כאליה.

כאמור, הבסיס החקיקתי לסוגיה זו מצוי בסעיף 14 לחוק הנוגר. בנווג שבעולם, פועלו של סעיף זה – שנחגג בשנת 1971 – הוא בעת הגשת כתוב האישום נגד מי שביצעה עבירה בהיותו קטן, למעלה משנה לאחר יום ביצועה. לפני שנים רבות הטעורה בפסקיקה השאלה האם מהшиб הטעיף את אישור היועם"ש גם במקרים שבו כתוב האישום, אם מועד התקיקון היה יותר משנה מיום שהעבירה בוצעה על ידי מי שהיה קטן באותה עת (ראו עניין פלוני).

בעניין פלוני קבוע בית המשפט, בדעת הרוב, שנכתבה על ידי השופט מלצראושאליה הסכים חברי, המשנה לנשיאה (בדימ') ס' ג'ובראן, כי בחלוקת המקרים אכן נדרש אישור של היועם"ש. לעומת זו הבדיקה בין תיקונים "טכניים", כגון טעות סופר, פליטת קולמוס, השמטה מקרית או טעות חישוב בין תיקונים "מהותיים" – תיקונים שאינם מן הסוג ה"טכני" האמור. הבסיס להבhana זו הוא סעיף 81 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984. על פי עמדת הרוב בעניין פלוני, תיקונים מהותיים בכתב האישום דורשים את אישור היועם"ש בנסיבות האמות, ואילו תיקונים טכניים גרידא פטורים מאישור מחודש. מנגד, השופט נ' סולברג הביע עמדה שונה. לשיטתו אין צורך באישור היועם"ש בעת תיקון כתב האישום, גם אם מדובר בתיקון שאין טכני, אלא אם התקיקון מבטא שינוי ממשמעותיו וболט ביחס לאחת מאמות המידה הבאות לפחות: חומרת העבירה, גיל הנאשם בעת ביצועה, פרק הזמן שחלף ממועד ביצועה, תפקידו של הנאשם ביצוע העבירה, מצב הריאות, עברונו הפלילי של הנאשם וכדומה. לפיכך במקרה שבו מדובר בתיקון מינורי או במקרה שבו התקיקון מבטא הסכמה של הצדדים – כגון עריכת הסדר טיעון – אין מקום לדרישה אישור התקיקון על ידי היועם"ש.

דומה כי עמדה נוספת נוספה נפסקה בע"פ 5808/14 פלוני נ' מדינת ישראל (7.10.2015) (להלן: עניין פלוני 2). בעניין זה עלתה סוגית תיקון של כתוב אישום במקומות שבו לשם הגשתו נדרש אישור היומם"ש מכוח סעיף 354(א) לחוק העונשין. לפי סעיף 354(א) – שכאמור, עולה גם בענייננו – נדרש אישור היומם"ש לפני הגשת כתוב אישום אם חלפו עשר שנים מיום ביצוען של עבירות מסוימות. באוטו עניין תוקן כתוב האישום בדרך של שינוי סעיף העבירה שבו הואשם המערער, וההמשך טען כי שם שהגשת כתוב האישום הצריכה אישור, שכן ניתן באותו עניין – אך גם התקון. השופטת א' חיות, בהסתמכת השופטים י' עמידת ד' ברק ארץ, קיבלה את עמדת המדינה, לפיה אין בשינוי סעיף העבירה כדי להציג אישור של היומם"ש לתקון כתוב האישום. יוער כי באותו עניין בקשה המדינה לשנות סעיף עבירה שעונשו המרבי חמיש שנים (סעיף 351(ג)(3) לחוק העונשין) לשעיפיו עבירה שעונשם המרבי עשר וחמש עשרה שנים (סעיף 351(ג)(2) לחוק העונשין בנסיבות סעיף 348(ב)(1) ובנסיבות סעיף 345(ב)(1), וסעיף 345(א)(1) לחוק העונשין). אמנם באותו עניין נדרש אישור היומם"ש מעת חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה על ידי בגין, ואילו בענייננו האישור נדרש מעת חלוף הזמן ממועד ביצוע העבירה על ידי קטין, אך בשני המקרים עולה במקור הדברים שאלת פרשניתacha: האם דרישת האישור לשם הגשת כתוב האישום מלמדת כי האישור נדרש גם בעת תיקונו.

3. בכל הנוגע לנסיבות עניינו אקדמיים מסקנה לניטוח. לשיטתי, לאחר שהוגש כתוב האישום תוך מתן האישור הנדרש, בין אם לפי סעיף 14 לחוק הנוגר ובין אם לפי סעיף 354 לחוק העונשין, אין צורך כי היומם"ש יאשר את תיקונו של כתוב האישום פעמיים נוספות. לעומת זאת, המשנה לנשיאה (בדימ' ג'ובראן, הבahir וסיג' את העמדה שהציג בעניין פלוני. מסקנתו היא כי ביחס לסעיף 14 לחוק הנוגר יש להבחין בין מקרה שבו תיקון כתוב האישום לפני תחילת המשפט לבין מקרה שבו תיקון כתוב האישום לאחר תחילת המשפט. ככל הקשור לשלב שלאחר תחילת המשפט, נכון – מהnimokim שיפורטו להלן – לאומץ את גישתי שהזגגה לעיל ותפורט בהמשך, לפיה אין צורך באישור נוסף של היומם"ש בעת התקון. אשר לשלב שלפני תחילת המשפט – שב חברי על העמדה שהביע בעניין פלוני, לפיה באופן עקרוני נדרש חזרה. חברי, השופט שלהם, הסכים כי אין צורך באישור נוסף של היומם"ש מכוח סעיף 354 לחוק העונשין. אשר לסעיף 14 לחוק הנוגר, הוא השאיר את העניין לעת מצוא, תוך ציון הקביעה כי בנסיבות העניין של תיק זה ההכרעה בשאלת אינה נדרשת.

ניתן לראות אפוא כי העמדות שהציגו על ידי חברי ביחס לסעיף 14 לחוק הנוגר רבות ומגוונות. להשqueti, אין צורך באישור חוזר בכל מקרה. לעניין זה, אין חשיבות לשאלת האם אופי התקון מהותי או טכני, מינורי או מג'ורי, לפי פרמטרים כאלה או אחרים, לפני תחילת המשפט או לאחריו. בכך עולה עמדתי בקנה אחד עם עמדת בית המשפט בעניין פלוני 2, שעסקה בעבר שבוצעה על ידי בגין. כפי שסבירה בהמשך, עמדה זו, להבנתי, עולה מלשון החוק ומהשווואה בין הסדריו השונים. דחיתה מעוררת קשיים עיוניים ומעשיים במישור של תכלית החוק.

בטרם אכנס לעובי קורת סעיף 14 לחוק הנוגר ואנמק את מסקנתי, השונה ממסקנת בית המשפט בעניין פלוני, יש לעמוד על שתי הבדיקות הרלוונטיות לרוב רובם של המקרים – לרבות המקרה הנוכחי. שתי הבדיקות תוכגנה מיד, אך אbehir כבר עתה, כפי שציין ומהnimokim שיפורטו להלן, כי לדעתי אין צורך בקבלת אישור חוזר של היומם"ש באף שלב של ההליך. ברם, הויאל וברצוני להציג שיקולים מעשיים ועיוניים, ולהתמודד עם עמדת הרוב בעניין פלוני, נכון יהיה תחילת להתייחס למאפיינים של רוב המקרים הרלוונטיים.

שתי הבדיקות הן בין שלבייו השונים של ההליך ובין התפקידים של הגורמים המעורבים בו. הבדיקה בין שלבי ההליך היא בין השלב שעד פתיחת המשפט, והשלב שלאחר פתיחת המשפט. עד תחילת המשפט ההליך מנוהל במידה רבה על ידי הצדדים, וכוחה של הتبיעה הוא רב – היא שמנחה את המשפטה בפתחה בחקירה, היא מורה על העמדה

לדין ואף קובעת מה יהיה סעיף האישום. בהחלטות מוקדמות אלה נדרשת בקרה מצד היועם"ש או התביעה הכללית הcapsה לזו. היועם"ש משתמש לעיתים כגורם הפותח את ההליך הפלילי, בהחלתו על העמדת הנאשם לדין. עם פתיחת המשפט, המושכות של ניהול ההליך עוברות לידי בית המשפט. בשלב זה הבקרה על התביעה מתבצעת על ידי בית המשפט, והיועם"ש אינו ניצב כגורם מפקח על ההחלטה השונות המתקבלות במסגרתו.

הבחנה זו משתלבת בהבחנה השנייה – בין תפקיד היועם"ש לבין תפקידו של בית המשפט. בכלל, היועם"ש אחראי על התביעה. הוא ניצב ב"שער הכניסה" להליך, בהחלתו על הגשת כתב האישום. בשלב זה הכוח עמו. אך לאחר שנפתח המשפט בהגשת כתב אישום – עובר שרבית הנהול לידי בית המשפט. התביעה, המייצגת את היועם"ש לנוכח כפיפות פרקליט המדינה אליו, היא אחת מהצדדים להליך המתנהל בפני בית המשפט. היועם"ש אינו אמר להיות בנוסף לכך, גם גורם מלאוה של ההליך.

4. כדי לבסס את ההבדל בין שלב הגשת כתב האישום לשלב ניהול המשפט, ניתן להפנות את המבט אל המנגנון הקבוע בדיון לתקן כתב אישום. סעיף 91 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 (להלן: החסד"פ) מאפשר לתובע לתקן את כתב האישום בכל עת עד תחילת המשפט, וכל שעליו לעשותו הוא לידע את בית המשפט ואת הנאשם על השינוי. מנגד, סעיף 92 מורה כי תיקון כתב האישום לאחר תחילת המשפט יעשה על ידי בית המשפט, לביקשת בעל דין. באופן זה החסד"פ מכיר בהפרדה האנאליטית בין שלבי המשפט. כאמור – טרם תחילת המשפט היועם"ש יאשר תיקונים לכתב האישום, ולאחר שהחל המשפט הוא שמשמש כמנגן ביקורת על הליך התיקון.

כשהבחנות אלה באמתחנתנו נפנה לבחון את סעיף 14 לחוק הנוגע.

5. לשון החוק. סעיף 14 לחוק הנוגע מדגיש כי אישור היועם"ש נדרש בשלב העמדה לדין: "אין להעמיד אדם לדין... אלא בהסכמה היועץ המשפטי לממשלה". פשטו של מקרה, "העמדה לדין" הריהו העמדה לדין, דהיינו הגשת כתב האישום. שינוי או תיקון של כתב אישום אינם בגדר העמדה לדין, אלא שלב אפשרי במהלך ניהול ההליך, הנשען על העמדה לדין. לשון הסעיף לא מגלת כל התייחסות לצורך אישור חוזר ונשנה של היועם"ש לאורך ההליך. אף בדברי ההסבר לא נמצא ولو רמז לצורך אישורו המחוודש של היועם"ש לשינויים או תיקונים בכתב האישום. ודוק, השאלה הנדונה כלל לא התעוררה עד לעת האחרונה, במסגרת עניין פלוני מיום 13.12.2015. זאת, על אף שכאמר – הדרישה לאישור היועם"ש להusalem לדין מצויה בלשון סעיף 14 מאז שנקהק חוק הנוגע בשנת 1971. העובה שלاورך כל השנים שעברו לא התעוררה סוגיה מלמדת כי הפט – ואף הדרש – של הסעיף עוסק בהגשת כתב האישום, ולא בהतפתחויות מאוחרות יותר.

נזכר נוסף בפרשנות הלשונית של הסעיף עוסק בהקשרים דומים. מבט על הסדריו השונים של סדר הדין הפלילי מלמד כי כאשר חוץ החוק כי היועם"ש ילווה את שלב ניהול ההליך כתב זאת במפורש. כך, למשל, סעיף 231 לחסד"פ מאפשר במפורש ליועם"ש לעכב היליכים לאחר הגשת כתב אישום ולפני הכרעת הדין: "בכל עת שלאחר הגשת כתב אישום ולפני הכרעת הדין, רשאי היועץ המשפטי לממשלה, בהודעה מנומקת בכתב לבית המשפט, לעכב את היליכי המשפט" (ההדגשה אינה במקורו). הציון המפורש של הסמכות נדרש במיוחד לנוכח השלב שבו מצוי ההליך – השלב שלאחר הגשת כתב האישום. לעומת זאת, הסעיפים השונים הדורשים את אישור היועם"ש לשם הגשת כתב אישום, ובתוכם סעיף 14 לחוק הנוגע, אינם מתייחסים כלל לפעולות שצורך או רשאי היועם"ש לבצע "בכל עת שלאחר הגשת

הפרשנות שהוצאה על ידי השופט מלצר, והתקבלה בענין פלוני, אף סוטה מהמנגנון הקבוע בסעיפים 92-91 לחסד"פ, שהוזכרו לעיל. סעיפים אלה מבינים, כאמור, בין תיקון כתוב האישום לפני תחילת המשפט לתיקונו לאחר תחילת המשפט. התנית תיקון כתוב האישום לאחר תחילת המשפט באישור היועם"ש, מעבר לכך שאינה נדרשת בחוק - בשונה מאשר בית המשפט - מטשטשת את הפרדה בין תפקידו של היועם"ש לתפקיד בית המשפט במסגרת ההליך הפלילי. לפי העמדה הדורשת את אישור היועם"ש גם לאחר תחילת המשפט, היועם"ש הופך למעשה מפקח-מלווה על ההליך. ודוק, בשני שלבים - גם לפני תחילת המשפט וגם לאחר מכן - קיים קושי כאשר התביעה מחייבת לתקן כתוב אישום ולאחר מכן נדרשת, בנוסף לכך, בוחינה נוספת של היועם"ש, כ"זרוע" נפרדת מהרשות התובעת. הרו התובע מייצג, במובן זה או אחר, גם את היועם"ש. אם כך, היועם"ש פועל ביחס לתיקון כתוב האישום בשני שלבים, תיקון כתוב האישום ואישור התקיקון. בכך אין מדובר בדיון שיערך בעת בתכילת סעיף 14 לחוק הנוגע, מנגנון זהה אף יוצר קשיים מעשיים, הפוגעים בתכילת החוק.

6. תכליות הסעיף. ביסוד הדרישת לאישור היועם"ש להגשת כתוב אישום לפי סעיף 14 לחוק הנוגע עומדות שתי תכליות מרכזיות, האחת עניינה האינטראס הציבורי והשנייה עוסקת באינטראס הפרטי של הנאשם. במשמעות האינטראס הציבורי, הדרישת לאישור היועם"ש נועדה לזרז את רשותות התביעה להגיש את כתוב האישום בסמוך למועד ביצוע המעשים, מתוך תפיסה ש"חלוף הזמן שוחק את האינטראס הציבורי בימי הדין עם העברי הקטן" (ענין פלוני, פסקאות 56-57; ע"פ 499/80 וצמן נ' מדינת ישראל, פ"ד לה(1) 486 (1980) (להלן: ענין וצמן)). במשמעות האינטראס הפרטי של הנאשם מוקד הוא סיום מהיר של ההליכים לשם שיקום חייו. כך יאה למי שמדובר כי עבר עבירה בהיותו קטן. סיכם זאת הנשיא מ' שmagר בענין וצמן:

"החוק ביקש למנוע העמדתו לדין של קטן בשל עבירות, כאשר אחראי ביצוע עבר זמן רב יחסית, כדי להציג את הענישה או ה징וי, במידה רבה ככל האפשר, אל מועד ביצוע העבירה, וזאת ככל הנראה מתוך הנחה, שמועד הגשת כתוב האישום גם משליך על מועד קיום המשפט. טמונה בכך המגמה למנוע הפרעה לתהליך ההתבגרות ולשיוקם הדרושים, העוללה להיגרם על ידי השארתם של הליכים פליליים תלויים ועומדים במשך זמן רב, דבר אשר יש בו כמובן כדי להשפיע במישרין על יכולתו של הקטן לתקן לתקין באופן רגיל".

מהו ההסדר שאותו יש לגזר מתכליות אלה? האם הן מבוססות צורך באישור חוזר של היועם"ש לשם תיקון כתוב אישום, או שמא דוקא היפוכם של דברים?

התכליות ה"ציבורית", של מתן תmeric לרשויות התביעה לנHAL את ההליך בסמוך למועד ביצוע העבירה, ככל האפשר, אינה מצדיקה את קבלת האישור גם לתיקון כתוב האישום. ההנחה האמפירית המונחת כאן היא כי רשותות התביעה ימירה יותר לפעול בנסיון "לחסוך" את הضرر בקבלת אישור היועם"ש, ולמצער כי המשפט יתקיים במועד קרוב יחסית למועד ביצוע העבירה. לעומת זאת, כאשר מדובר בתיקון כתוב האישום שיקול זה אינו רלוונטי, אחרי וכן לפני תחילת המשפט. משיקולים מחייבים סבורה התביעה כי יש מקום לתקן כתוב אישום. הדגש מושם, ניתן להניח, על תיקון המקל עם הנאשם רק מחזק את האינטראס הציבורי שבהעמדתו לדין. האם נאמר כי מוטב להותיר כתוב אישום על כנו, בהתאם למנדט המקורי שנותן על ידי היועם"ש? מצב זה בוודאי אינו תכילת החוק, ואף לא תומן באינטראס הציבורי.

7. גם במישור הפרטני, שעוניינו הנאשם, לא קיימת הצדקה לדרישת האישור. ראשית – ונוקודה זו רלוונטית למרבית המקרים, שבם התקון נעשה לאחר תחילת המשפט – יש להציג כי הנאשם אכן יש אינטנסים שאוטם יש לקחת בחשבון גם במהלך ההליך, לרבות שיקומו ומידת הפגעה בו בשל ניהול ההליך ומצאותו. אך כאמור – יש להבחין בין השלב שלפני התחלת המשפט והשלב שלאחריו..before trial stage – before trial stage. בטרם הגשת כתוב האישום אין גורם שיכול להאיץ את ההליכים מלבד רשותו הטבעה. הייעומ"ש הוא שעומד בשער ההליך. מנגד, לאחר תחילת המשפט בית המשפט הוא שאמון על האיזון בין האינטנסים של הנאשם לבין הציבור שבסמizio הדין עמו. כך הוא, כאמור, בשאלת תיקון כתוב האישום – עניין הדורש את אישורו של בית המשפט לפי סעיף 92 לחס"פ – וכך הוא בשלבים נוספים של ההליך, כגון סוגיות קביעה האשמה, הרשעה (סוגיה העומדת בפני עצמה כאשר הנאשם קטע) והענישה. במקרים אחדות, במקרה שהמשפט כבר החל להתקיים ההנחה היא כי בית המשפט אמון על השיקולים הרלוונטיים. גם אם יתכונו לכך חריגים, כגון ההסדר של עיכוב הליכים הקבוע בסעיף 231 לחס"פ, הרי שאלה בגין היוצא מן הכלל, המצריך קביעה מיוחדת בחוק. אם כן, השאלה שלפנינו אינה האם ראוי לדאוג לאינטנסים של הנאשם במהלך ההליך, אלא האם ראוי כי לצד הטלת תפקיד זה על בית המשפט – למשל בדמות הצורך באישורו לשם תיקון כתוב האישום – ימשיך הייעומ"ש ללוות את ההליך לכל אורך הדרך, לצד בית המשפט. כפי שנראה, דרישת כזו אינה מקדמת את ההגנה על הנאשם אלא פוגעת בה, מכמה טעמיים.

טרם נציג את הטעמים נוספים שובי את נסיבות התקיק דין – תיקון כתוב הטבעה לנוכח הסכמת הצדדים במסגרת הסדר טיעון. זהה המקרה שלפנינו והניתוח יתרוך בעיקר – אך לא רק – בו. מקרה זה מحدد באופן המוחשי ביותר את הקושי שבעמדות השונות שהציגו חברי, ואת הבעייתיות הטמונה בדרישה לאישור התקיקן על ידי הייעומ"ש. מן הראי אפוא שהנסיבות הללו – תיקון בהסכם – יעדדו כנגד עניינו בעת בחינת פועלו של הנאשם באישור תיקון כתוב האישום:

א. הארכת ההליך. הדרישה לקבלת אישור של הייעומ"ש לשם תיקון כתוב האישום עלולה לחזור תחת האינטנס של הנאשם, בפרט במקרים כגון זה שלפנינו, שבהם התקיקן נערך בהסכם. במקרים אלה יכולה להיות לפנייה לייעומ"ש אחת משתי תוצאות. הראשונה היא אישור התקיקן. במקרה זה נדרש בגין ארכיר את ההליכים, בגין תחכית הסדר לקצרים. נדמה כי לפחות בהקשר של הסדר טיעון, הדבר של אישור התקיקן היא הדרך שתתאפשר ברוב ככל המקרים. בכל מקרה, די לומר כי הפטונצייאל להסדר טיעון – גם בדרך של תיקון כתוב האישום – מצוי כבר בשלב הגשת כתוב האישום. נתון ידוע הוא כי תיקים רבים – אם לא מרבית התקיקים – מסתומים בהסדר טיעון. אין זה בגין תפנית מפתחעה שקיבול ההליך או התפתחות הייעומ"ש לא העלה על דעתו כאשר נתן את האישור המקורי. הגשת כתוב האישום מלכתחילה טומנת בחובה אפוא גם את תיקון כתוב האישום במסגרת הסדר טיעון. העניין אינו מצריך אפוא בחינה מחודשת. כך – לא לפि לשון החוק, תכליתו ואף מבחן הצפויות של מתן האישור.

תוכאה אפשרית שנייה של הצורך באישור התקיקן היא כי היא הייעומ"ש לא יאשר את התקיקן. כאשר עסוקין במסדר טיעון, משמעות חסר ההסכם לתקן היא הותרת כתוב האישום המקורי על כנו, תוך ניהול ההליך הוכחות. גם כך יתריך בוודאי ההליך. ככל שתכלית הסדר היא קיצור ההליך במידת האפשר וקיים הכרעה למועד ביצוע העבירה – גם תוכאה כזו תפגע בתכלית החוק. ברם, לא ממד הזמן הוא הנקודה הבעייתית ביותר בתרחיש זהה. כוונתי להחמרה עם הנאשם, ואף החמרה עם קרבן העבירה, ובאופן בוולט יותר כאשר מדובר בנגע עברית מין.

ב. החמרה עם הנאשם. ככל שה נדרש באישור הייעומ"ש בתיקון כתוב האישום יתבטא בהותרת כתוב האישום על כנו העונש שירחף מעיל לראשונה של הנאשם יהיה חמוץ יותר מזה שיושג לפי הסכם טיעון. ככל שיידרש אישור, ההחלטה תאבך חלק מגמישותה ומשיקול הדעת הרחב שלו להקל עם הנאשם, דווקא בהקשר שבו גמישות זו חשובה ביותר – כאשר

הנאשם קטין. התוצאה תהיה כי מצבו של הבגיר יהיה טוב יותר מ מצבו של הקטין, מפני שהוא קל יותר להגע אליו להסדר טיעון - באופן הפוך מהעמדת המושרת בדיון הישראלי, לפיה יש להקל עם הקטין ביחס לבגיר (ראו בש"פ 16/10236 מדינת ישראל נ' פלוני (24.01.2017)).

ג. פגעה בקרבן העבירה. הורתת כתב האישום על כנו, ללא תיקון, טומנת בחובבה גם פגעה בקרבן העבירה. פעמים רבות הסדר הטיעון נכרת גם מתוך רצון לחשוך לקרבן העבירה את החוויה הטריאומטית של עדות בבית המשפט, על המשמעות והחשיבות הנלוות לכך. פגעה זו חריפה במיוחד במקרים כמו זה המונח בפנינו - בו האישום הוא על עבירות מין שבוצעה בקטין. לנוכח הרתיעה מתיקון כתב האישום, הקורבן יאלץ להעיד בבית המשפט. מצב זה אף עומד בתנgesות מסוימת עם מגמת החקיקה במאיה הנוכחית - התחשבות רבה יותר בקרבן העבירה. לשם כך דיבר הפנו לחוק זכויות נפגעי עבירה, התשס"א-2001. סעיף 5 לחוק קובע כי "בטי המשפט והרשויות, כל אחד בתחוםו, ינקטו צעדים הדורשים להבטחת זכויות נפגע עבירה לפי חוק זה". סעיף 17 לחוק, שכותרתו "זכות להביע עמדה לעניין הסדר טיעון או הסדר לסגירת תיק", מתייחס באופן ספציפי להסדרי טיעון ולזכותו של נפגע העבירה לקבל מידע ולהציג את עמדתו לעניין הסדר הטיעון. דבר שבשגרה הוא כי התובע שוקל את עמדת נפגע העבירה, המחייב הכרוך בהעדתו וכיוצא באלה. שיקול זה מועצם כאשר מדובר בנפגע עבירות מין, ומוצע פעם נוספת כאשר הקורבן קטין. יצא שהדרישה של קבלת אישור מהיום"ש לתקן כתב האישום ולהגיע להסדר טיעון - שמכניסה שיקול "מסבר" לתמונה - עלולה דווקא לפגוע בנפגע העבירה, באופן שבו קולו לא יזכה למשקל הראוី בעת הבדיקה בין הסדר טיעון לניהול הליך הוכחות.

בעניין פלוני נקבע, בדעת הרוב, כי גם במקרה של הסדר טיעון יש הצדקה לדרוש את אישור היום"ש לתקן כתב האישום, לנוכח הצורך לבדוק את מגנון הבדיקה על הפרקליטות עת היא מנשחת הסדרי טיעון. טענה זו התבessa על העבירה שהוצאה בbg"ז 681/12 גרינשפון נ' היום"ש (19.9.2012). בהליך זה גובש הסדר טיעון מקל בין הבדיקה לנאים, שאינו הולם את חומרת המעשה, ונמתחה ביקורת מצד בית משפט זה על ההסדר האמור ועל תפקיד הפרקליטות בניסוחו. עם זאת, עניין גרינשפון עסק בעבירה שונה מזו שבה אנו עוסקיםCut. שם מדובר על עריכת הסדרי טיעון מקרים מדי באורך כללי, ובהעדר פיקוח מספק על תוכן ההסדרים. יזכיר כי באותו עניין הנאשם כלל לא היה קיטין, והקשה לא היה קשור למבחן שהגשת או לתקן כתב האישום. עניינו עוסק בשאלת שונה - הצורך באישור תיקון כתב האישום, ולא הצורך באישור הסדר הטיעון. הטענה במרקנו אינה שההסדר אינו ראוי, אלא ששני כתב האישום מצדיק בחינה מחדש של הצדקה לקיום ההליך.

8. ניתן לטעון כי כל הנימוקים דלעיל נכונים בעיקר מדבר בתיקון כתב האישום במסגרת הסדר טיעון. במקרה זהה הבחירה היא בין הגעה להסדר טיעון לבין ניהול הליך מלא. ואולם, לפי הנطען, שונה המצב כאשר תיקון כתב האישום אינו נובע מהסכמה הצדדים, אלא, לדוגמה, משנהו בחומר הראיות. על פי הuko שהוצע בעניין פלוני, ניתן שבמקרה זהה הבחירה אינה בין הסדר טיעון לניהול הליך מלא, אלא בין הגשת כתב אישום מתקון לבין הפסקת ההליך. בתשובה לכך יש לענות שתיים.

ראשית, ספק רב אם הטענה שהוצאה נconaה מבחינה עובדתית, הינו האם במקרה שבו תיקון נובע משנהוים מאוחרים - להבדיל משינוי במסגרת הסדר - הבחירה היא אכן בין תיקון כתב האישום לבין הפסקת ההליך. דומה כי גם במקרים של שינויים מאוחרים הבחירה תהיה בין תיקון כתב האישום להורתת כתב האישום המקורי על כנו. נזכיר כי האופן שבו פועל מגנון הבדיקה של היום"ש הוא כמעט זרוע נוספת, הנפרדת מן הבדיקה. הרשות הקיימת מנהלת את התקיק, וסבירה כי יש לתקן את כתב האישום. סביר להניח כי סירוב לאשר את תיקון מטעם "הגוף המאשר" - הוא היום"ש - במקומות שבו הבדיקה סבורה כי זו האפשרות הראויה, יוביל להמשך ניהול הליך לפי כתב האישום המקורי,

ולא להפסיקתו כליל. נניח כי היועם"ש לא יאשר את תיקון כתב האישום. הרוי אז התובע יעדיף להשאיר את כתב האישום המקורי, ולא להפסיק את ההליך נגד מי שהוא סבור שיש להרשיעו, גם אם בעבירותות קלות או ספורות יותר מלאה שמויפות בכתב האישום המקורי. הרוי מדבר באותו טובע שסבירו היה מלכתחילה כי ראוי להמשך לנHAL את ההליך, תוך תיקון כתב האישום.

שנית, העמדה לפיה נדרש אישור היועם"ש לנוכח התפתחויות במהלך ההליך אינה עולה בקנה אחד עם יתר הסדרי הדין. לעומת זאת אינה מתישבת עם כך שהיועם"ש אינו צריך לאשר את המשך ההליך במצב שבו נקבע בהכרעת הדין כי הנאשם ביצע עבירות פחות חמורות מלאה שייחסו לו, או כאשר הנאשם מזוכה מרבית האישומים נגדו. ככל קיימת הכרה בסמכות הרחבה של בית המשפט להרשיע או לזכות בכל עבירה שמתבססת על חומר הראיות, ובכך שהכרעה שאינה מקבלת באופן מלא את טענות התביעה אינה מקימה צורך באישור היועם"ש לשם המשך ההליך. על כן נשאלת השאלה - מדוע דואק באמצעותם בהם עוסקת סעיף 14 לחוק הנוגע שיקול דעתו השיפוטי של המותב היושב בדיוןינו מספיק, ונדרשת הפעלה של שיקול דעת גם מצד היועם"ש? הרוי על פי הSKU הדורש אישור של היועם"ש גם במהלך ההליך, יש לאפשר ליועם"ש להחליט כי לנוכח הנסיבות מרבית האישומים - אין מקום המשך ההליכים. הכוונה בשלב שלאחר הכרעת הדין, אך טרם גמר הדין, ביחס לנוגע. דהיינו מה לי אם השינוי בסיכון הניצב בפני הנאשם נובע מתיקון כתב האישום או מהכרעת הדין? הסיבה לכך שיקול הדעת של היועם"ש אינו נדרש במהלך ההליך היא כי ההחלטה על התביעה בלאו הכי מתבצע על ידי בית המשפט. תיקון כתב האישום דורש את אישורו בהתאם לסעיף 92 לחס"פ, והכרעת וגור הדין כוללים בתוכם התחשבות גם במצבו הייחודי של הנאשם. כשם שבתקשרותם אלה אין הצדקה לכרכם בסמכות הרחבה של בית המשפט ולדרשו אישור נוספת - מעין "אישור-על" - מצד היועם"ש, כך אין הצדקה לivid בהקשר זה דואק את תיקון כתב האישום המוגש לפי סעיף 14 לחוק הנוגע.

המסקנה המתבקשת מבחןת לשון החוק ותכליתו היא כי לאחר הגשת כתב האישום, אין עוד מקום לדרוש את אישור היועם"ש לתיקון כתב האישום לפי סעיף 14 לחוק הנוגע. דרישת זו אינה משתמשת מלשון החוק וחומרת במידה רבה תחת תכליתו.

9. עינתי בחוות דעתו של חברי, המונה לנשיאה (בדימ' ג'ובראן). עולה כי עמדתו בתיק זה חופפת שתי הבדיקות הראשיות להתייחסות לשם הבהתה המחלוקת ביןנו.

הביקורת הראשונה היא בין סעיף 14 לחוק הנוגע לסעיף 354 לדיון הטענה זו, רק ביחס לסעיף הראשון עשוי להידרש אישור חוזר בעת תיקון כתב האישום, מה שאין כן ביחס לסעיף השני. שתי הסתייגויות לי מעמדה זו: הבדיקה, הבדיקה כד זו אינה מעוגנת בלשון החוק. בשני הסעיפים נכתב, כמעט באותה הלשון, כי "לא יוגש כתב אישום אלא באישור היועץ המשפטי לממשלה" (סעיף 354 לחוק העונשין) או כי "אין להעמיד אדם לדין... אלא בהסתמכת היועץ המשפטי לממשלה" (סעיף 14 לחוק הנוגע). מה הבסיס אפוא לטען כי בסעיף אחד יש צורך באישור חוזר בעת תיקון כתב האישום אך לא בסעיף השני?

הסתיגות השנייה עניינה זכויות הנאשם. אכן, בסעיף 14 לחוק הנוגע להתייחסות היא לקטין, ורקימים שיקולים להגנה היותר עלי. ברם, סעיף 354 עוסק בסוגיה של התישנות והגשת כתב אישום אחרי שנים רבות - מצב שמקשה על הגנת הנאשם והחשש לפגיעה בזכותו להtagונן. זהו המצב ביחס לאיסוף מסמכים, ואף ביחס ליכולת לזכור עבודות שעשוות להיות רלוונטיות להגנת הנאשם. לא בכדי דברי ההסבר לשני הטעיפים מדגישים כי הגשת כתב האישום מותנית

באישור היועם"ש לנוכח האינטראס הציבורי הפוחת עם חלוף הזמן מחד גיסא, ולנוכח הפגיעה האפשרית בנאשם ובגנתו מאידך גיסא. דרישת אישור מלמדת על זהירות הנדרשת בעת ניהול ההליך. ושאל השאל, אם יש צורך באישור חוזר במקרה אחד, מדוע אין צורך באישור חוזר גם במקרה השני? מדוע יש לבחור באחד מהם? מכאן מסקנתנו כי אין צורך באישור חוזר לפי סעיף 354 לחוק העונשין, כמו גם לפי סעיף 14 לחוק הנוגע. כמובן, פרטיה התכליות בשני המקרים אינן זהים. בכלל אחד מהם נדרש אישור לשם הגשת כתוב האישום מסיבות אחרות. אך העיקר הוא שאישור כזה נדרש בשני המקרים. בשני המקרים גם יכול תיקון כתוב האישום לשנות את פני העבירה שבה מואשם הנאשם, באופן שהוא מוביל לאיזון שונה בעת בוחינת השאלה האם להגיש כתוב אישום. אם למרות זאת קיימת הסכמה בין חברי כי אין לדרש אישור חוזר במקרה של סעיף 354 לחוק העונשין, זו צריכה להיות העמדה, לדידי, גם ביחס לסעיף 14 לחוק הנוגע.

יעיד על מרכיבות העניין המקרה דן. אחד מהאישומים המיוחסים לנאשם נסוב סיבי מעשים שביצע בהיותו כבן שבע עשרה שנים. האישומים האחרים בוצעו כשהיה הנאשם בגיר בן שמונה עשרה או תשע עשרה. היום הוא כבן ארבעים ושלוש. נדמה כי מבין שתי הוראות הדין הדורשות את אישור היועם"ש לשם הגשת כתוב אישום, ההגנה שלה זקוק יותר הנאשם היא לנוכח הזמן הרב שהחלף מאז ביצוע המעשים – התקופה המייחדת של התישנות, בהיות הנאשם בגיר. דהיינו, מכוח סעיף 354 לחוק העונשין, ולאו דווקא מכוח סעיף 14 לחוק הנוגע.

10. הבדיקה השנייה היא בין תיקון כתוב האישום לפני תחילת המשפט (דהיינו שלב החקירה – סעיף 143 לחס"פ) לבין תיקון כתוב האישום לאחר תחילת המשפט. אף כאן לא מצאתי בסיס להבנה זו בלשון החוק. כאמור, נדרש אישור טרם הגשת כתוב האישום, אך לא נדרש אישור נוסף לאחר מכן. יצירת "תקופת בגין", גם אם קצרה היא, אינה מוצאת את ביטויו בחוק. אשר לתכילת החוק, נכון לתקון כתוב האישום טרם תחילת המשפט כתוצאה הראשונית – תיקון כתוב האישום בהסכם, לרבות הסדר טיעון. השני – שניינו כתוב האישום לפני תחילת המשפט כתוצאה מבדיקה נוספת של החומר. ושוב – הגענו לאותה הדילמה. אם מדובר בתיקונים כגון הוספה עד או עובדות שאין משילכות על חומרת כתוב האישום, לא נראה שהדבר אמר מילא להשפיע. لكن דרישת האישור אך תאריך את ההליך. אם התקון מחמיר עם הנאשם, סביר להניח שגם שיקול זה לא יוביל לכל שינוי, אך יאריך את ההליך. אם השינוי מקל עם הנאשם, ניתן אמנם לטיעון כי התקון לא רשאי, אך תוצאה צזו יכולה להוביל להורתת כתוב האישום החמור יותר עלינו, בגין לאינטראס של הנאשם עצמו ואולי אף בגין לאינטראס של קרבן העבירה. לכך יש להוסיפה, כפי שהוזכר לעיל, כי קיימת בקרה מצד רשות התביעה השונות, וחזקה עליהם כי העניינים ישקלו כראוי. אף אין מניעה כי הסגנון יפנה לפקלילות. אך החוק אינו מוסיף ממד נוסף של אישור מנדטורי.

אף אומר כי מבחינת הניסיון השיפוטי – תיקון כתוב אישום דווקא בחולון שבין הגשת כתוב האישום להקראותו בגלל בדיקה נוספת אינו חזון נפרץ. ואל תשיבני עם נסיבות עניין פלוני. ראשית מפני ש-law Hard cases make bad law. שנית, היבט מעשי. אם מדובר על תיקון כתוב אישום במסגרת הסכם טיעון, משמעות הדבר היא כי שני הצדדים חפצים במתצתאה. אם נאסור עליהם למשם את הסדר הטיעון ללא אישור – יוכל הסגנון להנתנות את הסדר הטיעון בכר שתהיה החקירה. זהו פעולה קצרה ו פשוטה מאוד. ודאי כך המצב בהשוואה להארכת המשפט לנוכח פניה אל היועם"ש לשם אישור הגשת כתוב האישום המתוקן, על אי-הוואדות שמכניס עניין זה להסכם.

11. סוף דבר, רأינו כי קיימות גישות רבות ביחס לפרשנותו של סעיף 14 לחוק הנוגע. שופט שופט ועמדתו. ניתן להתרשם מן המגון הרחב של הדעות ביחס לשאלת היסודית בדבר הצורך באישור היועם"ש לתקן כתוב אישום. מגוון זה יקשה להסביר על שאלות כגון: מהו אותו תיקון שיצר אישור חוזר מצד היועם"ש? האם שניי סעיף העבירה בכתב אישום מעבירה אונס לבעליה אסורה בהסכם, לדוגמא, מהו תיקון מהותי? ומה בדבר תיקון סכום כסף

שנשדד? ואף בעניינו – האם מחייבת המילה "רב" מתיאור עבירות המין של המערער מהוות תיקון מהותי? ספק אם ניתן להתווות תשובה בהירה לשאלות אלה אם תאומץ הפרשנות לפיה תיקון "מהותי" מחייב את קבלת אישור היועם"ש.

מעבר לקושי המעשי שבדבר, הגיון הרחב ועצם המחלוקת שנוצרו לאחרונה בין שופטי בית משפט זה, כפי שתואר לעיל, מעידים על כך שהחלוקת שהוצעה בתוך הסעיף – כגון בין "טכני", "מהותי" או "מינורי" – עניין עצוב מדיניות רצiosa ולא ניתוח של הדיון. להבחנות אלה אין, לדעתו, אחיזה בסעיף 14 לחוק הנוגע. כמובן, ניתן אף לתת תהא מחלוקת פרשנית בין השופטים. אך זאת כאשר כל שופט מנטח, בין היתר, את לשון הסעיף. במקרכנו הדבר לא נעשה, ולא בכספי. אין קושי לשוני שיכל לבסס את העמדות השונות של חברי, מפני שהנתיבות אינם לשוני. נותר עניין שבהשכפה של חברי, בדבר המדיניות הרצiosa בכגן דא.

12. לסיום, הייתי מציע לפסק כי אישור היועם"ש נדרש לפי סעיף 14 לחוק הנוגע רק בעת הגשת כתוב האישום. לאחר שלב זה, אין כל מקום לקבל אישור היועם"ש לתיקונים שנערכים לכטב האישום. כך לפי לשון החוק, תכליתו, האינטרס של הנאשם – שהוא קטן בעת ביצוע העבירה, והאינטרס של נפגע העבירה. יש להבחין בין תפקידו של היועם"ש ותפקידו של בית המשפט. גם הפרקטיקה הנהוגת במשך כארבעים וחמש שנים מחזקת את המסקנה>Allia הגעתו. יזכיר כי דרישת אישור מטעם היועם"ש היא עניין בעל פן פורמלי. מצופה כי בכגן דא המחוקק יאמר את דברו במפורש, וכן אף אין מדובר בשיר. ואחרון – השיקול של הריאליה של המשפט. הנסיו מלמד כי הנושא של אישור היועם"ש לפי סעיף 14 לחוק הנוגע בכל התקדים בארץ מרכז באמצעות פרקליטות המדינה, כך שקבלת אישור אורך זמן, ולעתים זמן רב. נראה כי השלכה מעשית ומידית של הדרישת אישור חוזר מטעם היועם"ש היא סרבול והארכת ההליכים שלא לצורך ולא לטובת הקטין. האIRONיה היא כי דווקא בתיקים שבהם הנאשם ביצע את העבירה בעודו קטן ממד הזמן שונה, וחשוב כי העניין יסתהם בהקדם, ככל שניתן.

אשר לתוצאה האופרטיבית של פסק הדין, אני מסכים, כאמור, עם חברי, השופט שלהם, כי דין הערעור להידוח על שני חלקיו.

ש | פ | ט

המשנה לנשיאה (בדימ') ס' ג'ובראן:

1. אני מסכים לתוצאה שאליה הגיע חברי השופט א' מהם לפיה יש לדחות את הערעור על שני חלקיו, ולעיקרי נימוקיו. ואולם דעתך שונה לעניין הצורך באישור היועץ המשפטי לממשלה תיקון של כתוב אישום שהוגש בהתאם להוראת סעיף 14 לחוק הנוגע (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971 (להלן: חוק הנוגע), כפי שיבואר להלן.

2. תחילה, עוזר שאיני סבור כי עניין לנו באותה שאלה פרשנית הן במקרה של תיקון כתוב אישום לפי סעיף 14 לחוק הנוגע (להלן: סוג הראשון) והן במקרה של תיקון כתוב אישום לפי סעיף 354(א) לחוק העונשין, עמוד 24

התשל"ז-1977 (להלן בהתאם: חוק העונשין; הסוג השני). עיקרム של דברים הוא שלידי ישנו שינוי בין סוג התיקונים מסוים שהתקיילו והטעמים לאישור היועץ המשפטי לממשלה מלכתחילה הם שונים בין שני הסעיפים (והשוו):

פסקה 1 לחוות דעתו של חברי השופט נ' הנדל). ואפרט.

לענין סוג הראשון, כפי שניתן להיווך מדברי ההסביר לתיקונו הרלוונטי האחרון (מס' 14) של חוק הנעור, תכלית תיקון החוק הייתה כדלקמן:

"לפתור בעיות מעשיות שהתעוררו בהפעלתו של החוק במהלך השנים מאז חקיקתו, וחלקים מבטא תפיסה חדשה, ברוח האמנה הבינ-לאומית בדבר זכויות הילד (להלן - האמנה בדבר זכויות הילד) ובהתאם לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. תפיסה זו מבקשת להגן על זכויותו של קטין כחודות וכנאשם בביצוע עבירות, תוך התחשבות בכשריו המתפתחים, ובעקירון-העל של טובת הקטין, כמו גם בשאייפה, העומדת בסיסו של החוק להחזיר נער עברין למוטב באמצעות דרכי הטיפול והענישה המפורטות בו" (דברי ההסביר להצעת חוק הנעור (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול (תיקון מס' 14), התשס"ו-2006, ה"ח הממשלה 468, 468).

וקונקרטית, ביחס לתיקונו של סעיף 14 לחוק הנעור, צוין כי מטרת הסעיף היא "להבטיח כי ישקלו שיקולים מתאימים נגד אדם בשל עבירה שביצע קטין" (שם, עמ' 485; וראו גם דברי ההסביר להצעת החוק המקורי, המסבירים כי סולם שנות ההתישנות "אינו הולם מצבו של קטין, שככל משפט פלילי גודו עשוי לאבד את ערכו אם אין מתקיים סמוך ככל האפשר למועד ביצוע העבירה. لكن מוצע, שקטין לא יועמד לדין לאחר שעבירה שנה מיום ביצוע העבירה אלא במקרים מיוחדים שעלהם באה הסכמתו של היועץ המשפטי לממשלה" (דברי הסביר להצעת חוק הנעור (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשכ"ט-1969, ה"ח הממשלה 161, 165)). כמובן, סעיף זה נועד כדי לאפשר בחינה מהותית של שיקולי העמדה לדין בהינתן החשוד קטין - תוך מתן דגש לשיקולי שיקום.

לעומת זאת, בדברי ההסביר להטנית אישורו של היועץ המשפטי לממשלה בנוגע לסוג השני – אשר כזכור נועד להתמודד עם מקרים שבהם נפגע העבירה היה קטין והיה מסוגל לחושף את עצם הפגיעה בו רק לאחר יותר מעשר – צוין כך:

"בשל חשש כי יתעוררו בעיות הנוגעות לשאלות ראיותיות ולמידת העניין הציבורי שבהגשת כתב אישום אחרי תקופה כה ארוכה, מוצע כי הגשת כתב אישום בשנים שמעבר לתקופת ההתיישנות הקבועה כיום (10 שנים), תחייב אישור היועץ המשפטי לממשלה" (דברי ההסביר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 47, התשנ"ו-1996, ה"ח 238, 238; ההדגשות הוספו – ס.ג.).

וכך גם בתיקונו הרלוונטי האחרון של סעיף 354 לחוק העונשין משנה 2004, הושם הדגש על השיקולים הראיתיים:

"ניהול המשפט לאחר שחלפו שנים רבות מיום ביצוע העבירה אינו קל, ויש בו, בין השאר, הכרבה על הנאשם בניהול הגנתו ובאיסוף ראיותיו; לכן מוצע לקבוע כי כתב אישום אשר מוגש לאחר שחלפו עשר שנים מיום ביצוע העבירהTeVון אישור היועץ המשפטי לממשלה" (דברי ההסביר להצעת חוק העונשין (תיקון מס' 84, התשס"ה-2004, ה"ח הכנסת

ניתן להיווכח, אפוא, כי מדברי ההסביר לתיקוני הסעיפים שבמחלוקת בעניינו עולה כי הסעיפים אכן נועדו לשרת תכליות וטעמים שונים – בעוד האחד שם דגש מהותי אם יש מקום להעמיד לדין אדם בשל היותו קטין והמורכבות הנוגעת לכך; השני שם, ככל, דגש ראייתי אם יש מקום לנחל את המשפט לאחר חלוף הזמן בראשיון ויכולת הנאשם להתגונן כראוי. אך גם, האחד עניינו אישור הייעץ המשפטי לממשלה בשל היות החשוד קטן בעת ביצוע המעשים; בעוד השני עניינו אישור הייעץ המשפטי לממשלה בשל היות הנפגע קטן בעת ביצוע המעשים. ברוי כי מערך השיקולים הנשקל בעת אישור כתוב אישום מהסוג הראשון – ובಗדרו ההשלכות על הקטין – שונה מזה של הסוג השני. על כן, אני מוצא בהכרח מקום לגירה שווה בין שני סוגי האישורים – ובהתאם בין שני סוגי התקונים. והוא אומר, על אף שבאותן נסיבות של ע"פ 5808/14 פלוני נ' מדינת ישראל (2015.10.7) נפסק כי אין צורך בקבלת אישור הייעץ המשפטי לתקן כתוב אישום שהוגש לפי סעיף 354(א) לחוק העונשין ("הסוג השני"), אין משמעות הדבר כי גם בתיקון כתוב אישום שהוגש לפי סעיף 14 לחוק הנזער ("הסוג הראשון") אין צורך בקבלת אישור הייעץ המשפטי לממשלה, או כי יש בכך כדי ליתר את הלכת פלוני (שתואזכור להלן). מהו הדין, אם כן, לעניין הצורך באישור הייעץ המשפטי לממשלה לתיקון כתוב אישום שהוגש בהתאם להוראת סעיף 14 לחוק הנזער? לשאלת זו אדרש ענת.

3. נקודת המוצא לדין היא ההלכה שנתקבלה ברוב דעות בע"פ 7211/13 פלוני נ' מדינת ישראל (13.12.2015) (להלן: הלכת פלוני). הלכת פלוני אימצה גישה מרוחיבה לסוגיה שלפניו, ולפיה כל תיקון שאינו תיקון טכני של כתוב אישום שהוגש בהתאם לסעיף 14 לחוק הנזער טען אישורו של הייעץ המשפטי לממשלה (או מואצל סמכותו) (להלן ביחד: הייעץ המשפטי לממשלה). באותו מקרה, בוצעו שלושה תיקונים לכתב האישום אשר הוגש כדין לפי סעיף 14 לחוק הנזער. שני התקונים הראשונים בוצעו לפני תחילתו של המשפט – האחד, קודם להקראת כתוב האישום, והשני, במעמד הקראת כתוב האישום ולפני תשובה הנאשם לכתב האישום – בעוד התיקון השלישי בוצע לאחר שהחלה המשפט אך טרם שנמשכו הראיות. דעת הרוב מצאה, כאמור, כי נדרש אישור הייעץ המשפטי לממשלה גם לתיקונים של כתוב האישום, ואולם "שימוש דוקטרינת הבטולות היחסית" אפשר את הכשרת התקונים ומשום כך הרשות המערער [בנוגע לאישומים שהופיעו בכתב האישום] נותרה על כנה.

4. בחלוקת בהלכת פלוני שבין השופט ח' מלצר (אשרקבע את ההלכה כמתואר לעיל) לבין השופט נ' סולברג (אשר הציע כי רק תיקונים "מהותיים" יועברו לאישורו של הייעץ המשפטי לממשלה, וראו פסקה 4 לפסק דין שם – הצעה שהתקבלה בענייננו על ידי חברי השופט א' שהם), צירפתי את דעתו לזו של השופט ח' מלצר. זאת, משום שהתקשתי להلوم כי במקרים הרגילים של העמדה לדין של קטן למעלה משנה מים ביצוע העבירה, לא תהיה ביקורת על ההחלטה בשלב שעובר לתחילה המשפט (וראו פסקה 4 לפסק דין שם). כפי שציינתי שם, "לפי סעיף 91 לחוק סדר הדין הפלילי [...] טובע ראש, בכל עת עד לתחילה המשפט, לתקן כתב אישום, להוסיף עלייו ולגרוע ממנו, במסירת הודהה לבית המשפט המפרט את השני. תפקידו של בית המשפט, לעומת זאת, מתחזקה במקרה העתק מההודעה לנאים, והוא אינו מעביר את שיקול דעתה של התביעה תחת שפט ביקורתו" (שם). סברתי אז ועודני סבור, כי מנגנון אישור של הייעץ המשפטי לממשלה (או מואצל סמכותו, וראו פסקה 5 לפסק דין שם) לתקן כתב אישום שהוגש לפי סעיף 14 לחוק הנזער, יש בו כדי להلوم את תכלית החוק ו"כדי להבטיח שכל השיקולים הרכיבניים הדרושים ישקלו בזרירות הראיה ושהצדק לא יפול בין הנסיבות" (שם, פסקה 6 לפסק דין).

5. לצד זאת, לאחר שענייני בחווות דעתו של חברי השופט נ' הנדל, מצאתי לנכון להבהיר ולסייע את עמדתי, בחווות דעתו, חברי השופט נ' הנדל עומד על הבדיקה שבין שלביו השונים של ההליך הפלילי – עד לתחילה המשפט

ולאחר תחילת המשפט (סעיפים 91 ו-92 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982 בהתאם (להלן: חוק סדר הדין הפלילי) – ובו התקדים של הגורמים המעורבים בו, ומגיע לכל מסקנה שלפיה בשני שלבי ההליך לא נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה לתקן כתוב האישום (וראו פסקות 3-4 לחווות דעתו). כפי שיפורט להלן, בעוד אני מסכימ עם חברי כי לא נדרש אישורו של היועץ המשפטי לממשלה לתקן כתוב אישום לפני תחילת המשפט, תמים דעים אני עם חברי כי לאחר תחילתו של המשפט מאיין הצורך באישורו של היועץ המשפטי לממשלה.

6. כאמור לעיל, טעם מרכז עיני לצורך באישור היועץ המשפטי לממשלה לתקן כתוב אישום הוא החשש שלא יתקיים מנגנון ביקורת אשר יפקח על התקונים ויודא כי כל השיקולים הרלוונטיים נשקלו בזיהירות הראוייה. בהלכת פלוני, כיוון שהתקיונים לכטב האישום בוצעו כאמור בשלב מוקדם של משפטו של הנאשם – צצורו, שניים מהתקיונים בוצעו לפני שהתחילה המשפט, ואחד לפני שנשמעו הראיות – לא ניתן די הדעת על חשיבות הבדיקה שבין שלבי המשפט לעניין אישורו של היועץ המשפטי לממשלה את התקיונים לכטב האישום. ואולם במקורה שלפנינו תיקונו של כתוב האישום בוצע לאחר תחילת המשפט ואף לאחר שהחלה שמיעת הראיות (וראו פרוטוקול הדיון בבית המשפט המחויזי מיום 1.6.2015, וכן פרוטוקול הדיון בבית המשפט המחויזי מיום 16.11.2015 עד לעמ' 23 ש' 7). משום כך, עניין לנו בשלב דין-ו-עונה שונה מאשר בהלכת פלוני, אשר מחייב הידרשות ביותר שעת הבדיקה בין שלבי המשפט שעלה עמד חברי השופט נ' הנדל.

כפי שמצוין חברה, לאחר תחילת המשפט, לבית המשפט יש תפקוד אפקטיבי יותר והוא זה שמשמש כמנגנון ביקורת המפקח על תיקון כתוב האישום (וראו פסקה 4 לחווות דעתו של חברי השופט נ' הנדל). אודה ולא אכחיד, כי ישן הבדיקות רלוונטיות וחשובות בין תפקידו של היועץ המשפטי לממשלה בהליך הפלילי ומערך השיקולים שאותו שוקל בהעמדה לדין לבין תפקידו של בית המשפט ומערך שיקולי – אשר לעיתים שונה מזה של היועץ המשפטי לממשלה. ואולם, אינני סבור כי די בהבדיקות אלו כדי להקים דרישת אישורו המחויז של היועץ המשפטי לתקן כתוב האישום. ראשית ועicker, משומם שהנחתת היסוד היא שבית המשפט הוא, ככל, הגורם האמון על שיקולות השיקולים הרלוונטיים למשפט לאחר תחילתו (וראו בהרחבה פסקה 6 לחווות דעתו של חברי השופט נ' הנדל). שנית, משומם שהחשש שעלי עמדתי לעיל כי לא יתקיים מנגנון ביקורת על תיקון כתוב האישום, הוגף במידה רבה שעה שקיים אפשרות פיקוח של בית המשפט על התקון בשלב שלאחר תחילת המשפט – וראו סעיף 92 לחוק סדר הדין הפלילי המKENה לבית המשפט את סמכות תיקון כתוב האישום לאחר תחילת המשפט – אך שמדובר הטעם לדרישת אישורו המחויז של היועץ המשפטי לממשלה. ושלישית, משומם שפיקוחו של בית המשפט על תיקון כתוב האישום משרות באופן מיטבי את תכליתו של סעיף 14 לחוק הנוגע לשיום מהיר של ההליך (ראו פסקות 56-57 לפסק דין של השופט ח' מלצר בהלכת פלוני). למעשה לצין בשולי הדברים, כי על סמכות זו של בית המשפט (וכמוון גם של היועץ המשפטי לממשלה לפני תחילת המשפט), ככל סמכות שבדין, להיות ממומשת תוך הפעלת שיקול דעת – בשים לב לטובת הקטין ולאפשרות שיקומו.

7. לסיכום, עמדתי היא כי תיקון כתוב אישום שהוגש לפי סעיף 14 לחוק הנוגע טוען אישור היועץ המשפטי לממשלה – וזאת עד לתחילת המשפט. לאחר תחילת המשפט – אין עוד צורך באישור היועץ המשפטי לממשלה את תיקוני כתוב האישום, בהינתן מנגנון הביקורת של בית המשפט בשלב זה.

8. ومن הכלל אל הפרט, דעתך היא כי תיקון כתוב האישום בעניינו לא יהיה טוען אישור של היועץ המשפטי לממשלה, ועל כן גם לשיטתך אין להורות על בטלותו של כתוב האישום המתוקן (פרט לביטול עבירות האיומים, כאמור בחווות דעתו של חברי השופט א' שהם).

.9. סוף דבר: בכפוף לאמור לעיל, אני מצטרף לתוכאה שאליה הגיע חברי השופט א' מהם.

המשנה לנשיאה (בדימ')

אשר על כן, הוחלט כאמור בפסק דין של השופט א' מהם.

המערער יתיצב לריצוי עונשו ביום 26.11.2017 עד השעה 10:00, ביום"ר הדרים, או על פי החלטת שירות בתי הסוהר, כשברטותו תעודת זהות או דרכון וועתק מפסק דין זה. על המערער לחתם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שירות בתי הסוהר, טלפונים: 08-9787377 או 08-9787336.

ניתן היום, ה' בחשוון התשע"ח (25.10.2017).

המשנה לנשיאה (בדימ') שפט שפט

שפט